

Om leemte tussen RIAGG en studentendecanaat te vullen

STUDENTENPSYCHOLOOG VOOR 'LICHTE GEVALLEN' BEPLEIT

Naar alle waarschijnlijkheid komt er binnenkort een studentenpsycholoog. In de nota 'Hulpverlening aan studenten met persoonlijke problemen' deed de Dienst Studentenzaken het voorstel om binnen het studentendecanaat ruimte voor een psycholoog te creëren. De studentenpsycholoog zou vooral hulp moeten bieden aan studenten met lichte problematiek die bij het RIAGG moeilijk terecht kunnen. De voorgestelde halve baan wordt het waarschijnlijk niet, maar het college van bestuur adviseert de universiteitsraad vanavond om extra middelen voor het plan beschikbaar te stellen.

VNO wil meer middelen voor hoger onderwijs

Als het waar is dat de dalende uitgaven per student in het hoger onderwijs tot kwaliteitsverlies leiden, moet het budget worden verhoogd. De overheid kan de middelen daarvoor vrijmaken door studenten een groter deel van hun studiekosten te laten lenen. Daarmee ontstaat tevens een prikkel voor het bereiken van betere studieresultaten.

Dat zegt het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO) in een nota 'Onderwijs, pijler onder onze welvaart'. Economische voorspoed is alleen mogelijk als er hoogwaardige arbeidsprestaties worden geleverd, aldus het VNO. De basis daarvoor wordt in het onderwijs gelegd, waar de in aanleg aanwezige talenten tot ontplooiing worden gebracht. Belangrijk is volgens het VNO dat schoolverlaters en afgestudeerden bij het betreden van de arbeidsmarkt beschikken over een gedegen basiskennis: de beroepsvaardigheden moeten goed in de grondverf zijn gezet. Daartoe moet het onderwijs zich voortdurend en intensief oriënteren op ontwikkelingen in de samenleving en vooral in het bedrijfsleven. Als deze basis eenmaal gelegd is, moet een doorlopend proces intreden van leren en werken. 'Wederkerend leren' vraagt om kennisvorming en kennisvernieuwing door onderzoek en ontwikkeling. Daarvoor zijn het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek verantwoordelijk, vindt het VNO.

Wil het aanbod van afgestudeerden niet achterblijven bij de vraag, dan dient de omvang van zowel het hoger onderwijs als van het middelbaar beroepsonderwijs toe te nemen. Dat geldt vooral voor de technische en de commercieel-economische en administratieve richtingen. Het aantal afgestudeerden kan volgens het VNO op twee manieren worden vergroot: het aantal beginners moet omhoog en het rendement van in het bijzonder het hoger onderwijs dient verbeterd te worden.

Het veel gehanteerde argument dat het lage rendement een gevolg is van het ontbreken van selectie aan de voet van het hoger onderwijs, behoeft volgens het VNO enige nuancering. Aparte toelatingsexamens voor het hoger onderwijs moeten vermeden worden, omdat daarmee het hoge gemiddelde niveau van het vwo miskend wordt. Anderzijds zal niet elk vwo-diploma de juiste vooropleiding weerspiegelen voor elke universitaire studie. Daarom wil het VNO dat de wet essentieel wordt gewijzigd, opdat de instellingen van hoger onderwijs eigen eisen kunnen stellen aan het behaalde vwo-diploma.

Jos Dohmen/HOP

Informatie- en opinieblad van de
Rijksuniversiteit Limburg.
Redactie-adres: Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-887174

Tiende jaargang, nummer 9, 26 oktober 1989

Inhoud

Pagina 5

Fortuyn verloren

Na een jaar directeur van het Center for European Studies te zijn geweest houdt Pim Fortuyn het voor gezien. Een belangrijk doel waarop het CES mikt, de cursusmarkt voor managers, werd grandioos gemist. Niemand van de 1800 ontvangers van de brochure voor de eerste cursus reageerde met een inschrijving. Fortuyn is er wijzer van geworden: "Ik ben hier aan mijn grenzen gekomen".

Pagina 7

Ethisch econoom

De eerste hoogleraar in de ethiek van het economische leven heeft zijn opwachting gemaakt in Maastricht. Zowel theoloog als econoom, doet de jezuïet prof. E. Kimman liever geen algemene uitspraken over wat hoort en niet hoort in de economie, maar probeert hij oplossingen aan te dragen als ergens in het economische leven rechten van mensen worden geschonden.

Pagina 12

De ware Jacob(a)

Academici hebben het maar druk. Zo druk dat ze geen tijd hebben om de juiste levenspartner te zoeken. Dat meent althans de directeur van Partner Consult, een relatiebureau dat zich specialiseert in het bemiddelen voor hoger opgeleiden. Waar komt de alleenstaande universitaire medewerker terecht, als hij of zij reageert op de advertenties die al wekenlang in Observant verschijnen.

Al jaren wordt er binnen de universiteit gesproken over de noodzaak van een studentenpsycholoog. Net als aan andere universiteiten, waar psychologen voor studenten beschikbaar zijn, kampt ook een deel van de Maastrichtse studenten met problemen van uiteenlopende aard. In eerste instantie constateerden de studiebegeleiders van de faculteiten een toenemend aantal studenten met problemen. Dat leidde ertoe dat het Faculteitsbestuur Gezondheidswetenschappen eerder dit jaar een voorstel deed om een studentenpsycholoog aan te stellen. Het college van bestuur vroeg vervolgens de Dienst Studentenzaken om advies hierover uit te brengen. De inhoud van dat advies liet zich niet moeilijk te raden, want ook het studentendecanaat wees al jaren op de noodzaak van een studentenpsycholoog. Het feit dat er sinds een jaar een studentendecanaat met een psychologische achtergrond aangesteld was deed daar niets aan af. Deze decanaat had immers geen dienstverlenende functie op psychologisch gebied. Hij moest de reguliere taken vervullen, die vooral bestaan uit maatschappelijke dienstverlening aan studenten met problemen van

sociaal-economische aard. Wel diende hij contacten met het RIAGG te leggen om studenten met psychologische problematiek snel te kunnen doorverwijzen. Maar dat aspect is nog steeds niet van de grond gekomen. Daarbij speelt mee dat het RIAGG zich steeds meer toelegt op psychotherapie en langdurige behandeling van zware psychologische problematiek. Volgens Heleen de Bruin moet het decanaat eerst zelf dienstverlenend zijn, voordat er een goede samenwerking kan ontstaan. De problemen die bij het RIAGG thuis horen zijn veel ernstiger dan die waarmee de meeste studenten bij het decanaat komen. Veel van hen kampen met zogenaamde lichte problematiek. Daaronder worden onder andere faalangst, identiteitsproblematiek, gebrek aan sociale vaardigheden, concentratieproblemen, conflicten met de ouders en relatieproblematiek verstaan. Doorverwijzing naar het RIAGG was het enige dat het decanaat tot nu toe kon aanbieden, zij was immers geen hulpverlenende instantie.

(vervolg op pagina 4)

Het einde van een gevecht dat meer dan tien jaar heeft geduurd: Marion en Jan Datema, oprichters van de Servaasboekhandel, pakken het laatste wetenschappelijke boek in. De hele wetenschappelijke voorraad, vijfduizend boeken, is overgedragen aan de universiteit voor een bedrag van 70.000 gulden. Op die manier heeft de universiteit er een concurrent minder bij, nu zij in samenwerking met boekhandel Leiter-Nypels een eigen winkel begint. (foto Paul Mellaart)

Ingezonden brieven voor deze rubriek mogen een lengte van maximaal één kantje A4 hebben. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten of niet te plaatsen

Reclamecampagne

Aangezien de gemiddelde middelbare scholier, waarop de Rijksuniversiteit Limburg haar wervingsadvertenties klaarblijkelijk richt, geen besef heeft van de roep van Harvard University maar des te beter weet wat aanwezigheidsplicht betekent, getuigen deze advertenties van meer realiteitszin in het verzwijgen van dit laatste dan door de schijn van het eerste op te houden en zodoende zonder resultaat met andermans veren te pronken.

Maarten Doorman, docent

Mentaliteit

Mentaliteit wat is dat eigenlijk? Een reactie van ons over de mentaliteit uit de Observant nr. 8. Hier wilden wij toch wel even op reageren, naar aanleiding van wat daar geschreven is. Er werd namelijk geschreven dat er een portier zingend door het gebouw loopt en dan ook nog met vuilniszakken. Wie kan ons vertellen wat hier verkeerd aan is, uitgezonderd dat het soms wat hard klonk. Volgens ons kan het ook best wel eens zijn dat zo'n man behoefte aan iets anders heeft, dan alleen maar achter de balie te zitten en altijd dezelfde gezichten te zien. Wij zouden gaarne aan de anonieme persoon en natuurlijk ook andere mensen eens willen vragen naar de mentaliteit van de studenten te kijken, deze is namelijk heel ver te zoeken. Van die mensen vind je altijd wel een hoop rommel. Enkele voorbeelden: - als ze (misschien) geen papier meer hebben, gaan ze maar op de tafels of deuren schrijven; - potloden slijpen op de grond (niet in bakjes); - met verf op tafels klieren; - proppen papier op de grond gooien - en dan de koffiehoeke (waar al papier met boodschap hangt), waar ze dan kunnen relaxen, maar met de voeten op de tafels gaan zitten. Dit is toch een heel andere mentaliteit dan wat we over de portier hebben gelezen. Wij schrijven dit, daar wij hopen dat jullie een heel ander begrip hebben en tonen over mentaliteit van een mens en de tweede plaats, dat wij dan ook iets minder rommel vinden. Mocht dit zo zijn dan kunnen we pas goed praten over de mentaliteit van de mens.

Interieurverzorgsters Bonnefanten

Lot Lerarenopleiding

Emely Nobis geeft in de Observant van 5 oktober j.l. voortreffelijk weer, hoe treurig het is gesteld met het dragen van bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het project Eerstegraads Lerarenopleidingen HBO-gezondheidszorg. Ik spreek hier in meervoud, omdat het formeel en feitelijk gaat om vijf opleidingen, die in geïntegreerd verband en onder een onderwijskundig

ge paraplu worden geboden aan ergotherapeuten, diëtisten, fysiotherapeuten, logopedisten en verpleegkundigen. Ter aanvulling en/of correctie op het artikel is het volgende van belang. De bestuurlijke problemen zijn niet in 1987 begonnen, maar bestaan reeds van de start van het project EGLO. Het eventueel stopzetten van de bekostiging is daar bijgekomen. Het noemen van de voornaamste knelpunten zijn van belang voor de toekomst van het project.

- Het project EGLO leidt nog steeds een geïsoleerd bestaan binnen de vakgroep Onderwijsontwikkeling en -research. In de planningsgroepen zijn, buiten de genoemde vakgroep, geen deskundigen uit de Faculteit Gezondheidswetenschappen opgenomen. Dit betekent dat de studenten nauwelijks of geen kennismaken met de ontwikkelingen op het terrein van de gezondheidswetenschappen.

- De uitgangspunten en doelstellingen van het raamprogramma van de vijf opleidingen vergen naast een algemeen onderwijskundige scholing ook een vakspecifieke inkleuring. De discipline-gebonden vraagstellingen worden echter grotendeels overgelaten aan de stagebeleiders in het HBO.

- Het onderwijsprogramma van de EGLO zou uitgaan van het Maastrichtse onderwijsstelsel. Deze voorstelling van zaken is echter niet juist. Het onderwijs is niet in een probleemgestuurde, maar in een thematische vorm gegoten.

- Het HBO heeft indertijd de invoering van het zogenaamde "concurrency"-principe bepleit. De student zou, na aanstelling als docent op grond van zijn beroepsinhoudelijke kwalificaties, door de school in de gelegenheid worden gesteld een didactische aantekening te behalen. De keuze is echter gevallen op een voorbereidende periode. Hierdoor is de toegankelijkheid van de opleiding beperkt en zijn de problemen rond de stagering vaak een ernstige belemmering voor de studie.

- De bereikbaarheid van Maastricht voor studenten, die komen uit alle uithoeken van ons land, blijft voor een deeltijdopleiding omstreken. Meerdere studenten moeten op een onderwijsdag 2 x 4 uur reizen. Zij doen dit veelal in eigen tijd en voor eigen rekening naast, soms nog een voltijdse baan. De motivatie voor deze investering in tijd en geld neemt niet toe, zodra ze merken dat het onderwijsaanbod geen uitsluitend Maastrichtse aangelegenheid behoeft te zijn.

Tenslotte wil ik mijn verbazing uitspreken over het feit dat er sprake zou zijn van 10,8 fte EGLO-medewerkers. Ik ben dit aantal op de jaarlijkse voorstellen voor de taakverdeling binnen het team nooit tegengekomen! Wel in het raamprogramma, dat maar ten dele tot uitvoering is gekomen.

Joke Johannesma, tot 1-10-1989 docente bij het project EGLO.

paarltsjes

Paarltsjes alleen schriftelijk inleveren bij de redactie. Niet-commerciële Paarltsjes zijn gratis voor studenten en medewerkers. In alle andere gevallen bedraagt de prijs f 2,50 per regel (32 lettertekens).

Bang voor colleges? Kom dan woensdag 1 nov. a.s. om 16.00 h naar lokaal 1.090! Forum herprogrammering van het onderwijsprogramma FdEW.

Te huur voor kortere of langere termijn onze vakantiebungalow in Zuid-Limburg. Prachtig geheel vrij gelegen, voorzien van alle comfort. Inl. 01711-11577. (Inl. tussem 10.00-11.00 uur 's ochtends.

Ik ben gedupeerd! Snik! Mijn tasje met voor mij zeer waardevolle inhoud is weg! (Paspoort, cheques e.d.). Wil degene die het gevonden en/of meegenomen heeft het zo snel mogelijk afgeven bij de portier v.d. RL, TS 53? Bvd!

Skiërs ...! Doe mee aan de Nederl. Universitaire Ski-Kampioenschappen voor beginners/gevorderden van 26/1-04/2 in het Franse Villard-de-Lans. Deeln., bus, app., skipas (130 km piste) 520,-. Inschrijven? Na 18.00: 013-674951 (Sven/Paul/René). 013-674952 (Astrid).

Sinds 19-10-89 poept Adrianus op de bril van O.M.S.G. Plutarchus. En met plezier! Fijn dankuwel.

Party everybody, 16 november, Dominicanerkerk, feel the music in your body. T.S.G. 51° 45'

DE EFM-alfa onderwijscommissie zoekt enthousiaste 1e of 2e jaars studenten. Geïnteresseerd; kom dan even langs bij de EFM-kamer of bel 255529 (Marco) 212910 (Ronald).

Te huur: (kleine) kamer in studentenhuus aan de Voltastraat. Gezamenlijke woonkamer, keuken, badkamer 250,- (incl.). Heb je belangstelling, bel dan tel. 633401.

Beste Adrianus. Bij deze wil ik vermelden, dat mijn probleem juist veroorzaakt is door heiwerkzaamheden (= actief paalzitten) in de koele buitenlucht. Andrea.

T.k. aangeboden V.G.T. literatuur in uittrekselvorm, getypt, propedeus economie: ca. 150 pag. 12,50 (bij 50 inschrijvingen). Inschrijven P.P.P.S. 2e Carabinierslaan 78B, 3768 Veldwezelt.

Gemma, waarom laat je de soep nou altijd koud worden.

Wie of welke vakgroep kan mij een gebruikte OLIVETTIE PC aanbieden tegen een redelijke prijs. J.M. Willigers. tel. 043-888646 of 04409-2667.

Jelle en Jos. Het aanbrengen van die W.C.-bril liep als een trein, maar laat nu maar eens zien dat jullie echte kerels zijn. PLUTARCHUS.

Skiën in Italië! Voor studenten & aanhang organiseert de stichting NUSK van 9-18 maart een gezellige skireis naar Lüttach (960-2400M). Bus, hotel h/p, skipas, annl.v. 555,-. Inschrijven? Bel na 18.00: 013-674951 (Sven/Paul/René) 013-674952 (Astrid).

T.k. Tyrolia 190 D skibindingen, gloednieuw, ongebruikt, van 175,- voor slechts 100,-. Te bevragen bij Rob Bekker, tel: 043-255861.

Ook al is onze tijd maar kort 's avonds prijzen jullie toch wel op ons bord. De jagers.

Knabbel + Babbel, laat je niet kennen, de fuchsmajoren laten zich ook graag vervennen.

Te Koop aangeboden: flat aan de A. van Scharlaan, 3 1/2 k., ca. 55m², balkon, gr. kelder. Vraagprijs: fl. 95.000,- Tel 633261 na 19.00.

Kamer te huur in Veldwezelt. Studentenhuis 3 x 4 m fl. 325. Tel. 045-2577699.

Alle STUDENTEN FINANCIERING opgelet: Shirts voor bedrukking met CAPM-formule voor 4 november inleveren bij Willem H. of Hub A.

TE HUUR GEVRAAGD voor medewerker RL: zelfstandige woonruimte in Maastricht, bij voorkeur drie slaapkamers, max. 800,-. 080-515623/223448 (privé) of 043-888741 E. van Sluijs.

T.K. Renault 9 GTD, in zeer goede staat, bj. '83, APK mrt '90, prijs n.o.t.k.; Rugzak met frame, merk camptrail, zo goed als nieuw, prijs 75,-. Tel. 043-473699/0949237129623.

Te koop groot riant landhuis dicht bij de Maas. Prachtige ligging met alle gewenste ruimtes, 5 slpks., grt. werkamer, hobbykelder enz. Geh. onderkelderd. Excl. interieur m.v. luxe en comf. Geisol. Schitterende tuin. Alle privacy. Rec. bouwjr. Totale inhoud 1170 m³, opp. 958 m². Pr. n.o.t.k. Voor serieuze gegadigden bezicht. na tel. afspraak. tel. 04409-2155.

Te laat ingeschreven op een blok? Zat toen ook "Onderhandelen" al vol? Toch nog zin in discussie? Kom dan woensdag 1 nov. a.s. om 16.00 h naar lokaal 1.090! Forum herprogrammering van het onderwijsprogramma FdEW.

Zingt uw mannelijke collega steeds hetzelfde liedje? Bij "Kedoom" (Close Harmony JAZZ) leert hij d'r meer. Bel Manuel 431971.

W. SMITS, waarschijnlijk heb jij op maandag 9 oktober het verkeerde blauwe regenpak meegenomen vanaf Randwijk. Ik wil het mijne graag terug! Ruilen? Bel Paulien 630580.

De P.R.-commissie van Agora (studievereniging Gezondheidswetenschappen) zoekt met spoed nieuwe leden. Heb je belangstelling, bel dan 043-479821 (Janneke).

Te koop: Peugeot 304 SLS '78 (Radio-cass., schuifdak) APK tot juli '90. In goede staat VRPR: 850,-. Tel. 255033.

Bekendmaking: Als de ESBe&F wil dat mijn bekendmakingen stoppen dan moet op zaterdag 4 nov. 1989 midden op het Vrijthof om 13.00 uur 1) de nieuwste plaat van Benny Neyman doorbroken worden. 2) Psalm 163, alle verzen, door de voltallige fanclub ten gehore worden gebracht. ESBe&F-virus.

Te koop, ruime bovenwoning met 4 slaapkamers, badkamer met ligbad en groot terras. De woning verkeert in goede staat, gelegen in het centrum van Geleen, op 4 minuten loopafstand van het station. Binnen 20 minuten sta je op het Vrijthof! Vraagprijs 85.000,-. Inlichtingen na 18.00u: 04490-47789, tijdens kantooruren, 887169.

AFmelding A.L.V. ESBe&F; sorry ik ben naar Enschede, maar ik neem Benny in mijn gedachten mee. - een cheerleader -

Heb je een koelkast te koop (max. 50,-). Bel dan 617451.

Te huur, woonruimte in Ravelijn: periode 1-11-89 tot 1-4-90. Inl.: Hans tel. 030-735528 na 18.00 uur.

Gezocht! fanatieke badmintonners, die met mij willen spelen. Niveau ongeveer Bond t/m 2e klasse District. Heb je zin en energie, bel dan tel.nr. 255819 en vraag naar Yvette.

Tekort aan collectanten voor de collecteweek van 13 t/m 19 november van het diabetesfonds. Wie helpt? Tel. 043-255819.

De "PSYCHOSKOOP" komt eraan!! Ben je nog geen lid van de VBGK, dan is dit de reden het te worden!. Bel Wiljo: 256269.

Verhuizen? Stichting BUBU, verhuur van bestel/personebusje 45, resp. 50,- p.d., 0,30 per km, eerste 100 km vrij. Prijzen excl. BTW en brandst. bel. 211048/256162.

Als U een partner zoekt voor een duurzame man/vrouw relatie, vraag dan informatie aan over de werkzaamheden van Stichting Mens en Relatie. Tel. 045-726539 (mevr. Luchtman) of 077-825386 (hoofkantoor). Stichting Mens en Relatie is erkend door RvT en aangesloten bij de Vereniging van Erkende bureau's, met garantiefonds.

Drie maanden America!!! 9 weken werken in zomerkamp + 1 tot 6 weken vrij rondreizen. Incl. retourvlucht, visum, verzekering, zakgeld (\$150-\$450). Kosten 400,-. Eisen 18-35 jaar, engels spreken, beschikbaar juni t/m aug./sept. Info: T.A. Camp America, tel. 04780-88074. Postbus 107, 5800 AC Venray.

Voor kleine of grote kamerverhuizingen bellen naar 04409-2324. Kosten 62,50 in Maastricht of omgeving.

Voor en door studenten; Sociëteit Xaviera voor alle feesten (50-150 pers.). Tel. 211400, Michiel.

STUDENTEN OPGELEET. Zoek je een perfecte parttime bijverdienste met een mogelijke verdienste van 100,- per dag. Bel dan MACO-PRMOTIONS (03469-1967) tussen 19.00-21.00 uur.

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Observant. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres
Bouillonstraat 3 (kamer 0.006)
Postbus 616
6200 MD Maastricht
telefoon: 043-887174

Stichtingsbestuur
Wim Hermens (voorzitter)
Kees Schröder (penningmeester)
Erik de Graaff (secretaris)
Ton Hameleers (redactieafgevaardigde)
Geertjan Tangelder
Ad van IJerson

Redactie
Jacques Herraets
Wammes Bos
Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers
Marc Bonten
Bart Brouwers
Lucia Geurts
Ton Hameleers
Evelyn de Leeuw

Redactie-assistente
Marlies In de Braekt

Foto's
Franco Gori

Tekeningen
John Prop
Raph de Haas

Druk
Eldee Offset Heerlen

Advertenties
Tarieven en reserveringen bij de redactie, telefoon 043-887174.

Mededelingen
Mededelingen voor de Bulletin-pagina's doorgeven aan Noortje van Putte, dienst Voorlichting. Telefoon: (88)7171.

Abonnementen

Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 35,00 per jaar.

Hoger Onderwijs Persburo
Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Hoger Onderwijs Persburo (HOP), samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Folia (Universiteit van Amsterdam), Mare (Leiden), Unifers (Tilburg), Delta (Delft), KU-Nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad Utrecht, Universiteitsblad Twente, Universiteitskrant Groningen en Cursor (Eindhoven).

HOP-correspondent: Jos Dohmen.

TENTOONSTELLING

zaterdag 28 okt. - 4 nov.
zondag 29 okt. - 5 nov.
steeds van 11.00 - 17.00 uur

Atelier Franscz Witte
Volderstraat 55, Meerssen
tel. 043-643435

REORGANISATIE DIENSTEN MOET MEER DUIDELIJKHEID SCHEPPEN

Wie ooit een plankje in zijn kamer in de universiteit bevestigd heeft willen hebben, of een schilderij aan de muur, kent het effect: wanhoop, want alleen al de vraag tot wie men zich dient te wenden bleek tot onoplosbare problemen te leiden. De technische dienst of de dienst civiele zaken kwamen allebei in aanmerking, maar volgens de regels mocht CZ alleen gaatjes boren voor plankdragers, terwijl de BTD voor schilderijen moest worden ingehuurd.

"Grensoverconflicten", worden dit soort situaties in het reorganisatierapport voor de algemene diensten genoemd. Als de 'herinrichting' haar beslag heeft gekregen zullen die in ieder geval niet meer voorkomen. Voortaan zal het de gebruiker duidelijk zijn waar hij met een probleem naar toe moet. Het zal een van de merkbare heilzame effecten zijn van de voorstellen van de werkgroep, die inmiddels door het college van bestuur zijn overgenomen. Terug naar het voorbeeld: waar geboord moet worden is voortaan de BTD de aangewezen dienst. De universiteit krijgt er in het kader van de reorganisatie nog meer moois bij: een 'hospitality' functie, te vervullen door de dienst civiele zaken. Volgens Ernst van Voorst, opsteller van de nota, gaat het daarbij om een algemeen klantgericht optreden: wie een acuut probleem heeft, of een specifieke wens (een lunch voor 10 personen, een reparatie) belt straks een 'alarmnummer' en wordt snel geholpen. In hoeverre dit niet louter theorie zal blijven is onduidelijk: over extra personeel wordt in de nota niet gesproken. Datzelfde geldt eigenlijk voor alle nieuwe taken die de werkgroep heeft aangegeven. Een daarvan ligt op het terrein van het personeelsbeleid: men zal meer aan 'human resources management' gaan doen. Daaronder dient volgens ingewij-

den te worden verstaan dat er verstandiger wordt omgesprongen met de inzet van het personeel in de organisatie: meer (carrière-)planning, meer aandacht voor de juiste persoon op de juiste plaats, managementtrainingen. Dat alles behoort nog tot de elementen van de voorstellen die weinig omstreken zullen zijn. Anders is dat met het probleem van de afdeling AO/AA, administratieve organisatie en - automatisering. Werkgroep en nu dus ook college willen eigenlijk een opsplitsing over rekencentrum en de financieel-economische dienst, maar de afdeling zelf wil ongedeeld blijven bestaan en verzet zich daar dus tegen. Een definitief voorstel wordt nog afgewacht. Ook de plaats van de middelenverwerfingsfunctie, tot nu toe ondergebracht bij de planningsdienst POB, is omstreken. POB verwacht beduidend lagere 'opbrengsten' ("echt miljoenen") als de verwerving van middelen uit de sfeer van de beleidsvoorbereiding wordt gehaald en wordt overgebracht naar de meer 'administratief' opererende financiële dienst. De betrokken ambtenaar zal de overstap sowieso niet mee kunnen maken vanwege een hooglopende incompatibiliteit d'humeurs met het huidige hoofd van FZ. Ook op andere terreinen ligt nog wat kruis opgestapeld. Zo rakelen werkgroep

en college opnieuw de gedachte van privatisering van onderdelen van de organisatie op. De reden: mogelijke vergroting van de efficiency, en "expansiemogelijkheden" van die onderdelen. Volgens Van Voorst hoeft hierbij niet uitsluitend gedacht te worden aan de afdelingen die het zogenoemde facilitair bedrijf van CZ gaan bevolken, zoals de drukkerij en de AV-dienst. Het college zal dus met voorstellen voor privatisering komen. Tenslotte zijn er veranderingen in de sfeer van het management van de diensten te verwachten. Bij alle toekomstige diensten, inclusief die waarbij weinig veranderingen aan de orde zijn zoals de bibliotheek, zullen besprekingen over de leiding van de dienst plaats vinden. Voor een paar nieuwe groepen (in- en externe betrekkingen, instellingsstrategie) zullen nieuwe hoofden moeten worden benoemd. De tweedeling in het dienstenapparaat (beleidsadviesdiensten, en bureau en interfacultaire diensten, BAD en BID, respectievelijk onder leiding van de directoren Fekkers en Niessen) is volgens de werkgroep achterhaald als er straks nog maar tien eenheden over zullen zijn. Ook op dit punt worden van het college voorstellen verwacht.

Wammes Bos

Hoger onderwijs heeft wel politieke, maar nog geen financiële prioriteit

Het maatschappelijk draagvlak voor extra uitgaven ten behoeve van het hoger onderwijs is niet zo groot als de universiteiten en hogescholen denken of hopen. Deze uitspraak is van ir. B. Okkerse, directeur-generaal voor het hoger onderwijs. Hij zei dit als antwoord op de aanhoudende klaagzang van vooral de universiteiten, die vinden dat ze jaarlijks honderden miljoenen gulden inschieten bij het budgetplafond dat de overheid hen heeft opgelegd.

Okkerse had het natuurlijk heel goed gezien toen hij een paar weken geleden voorspelde dat er niets extra's in het vat zat. Dat is kort daarna bevestigd bij de publikatie van het (concept-) regeerakkoord van kabinet(in)formateur Lubbers. "Er is geen reden om meer geld uit te trekken voor het hoger onderwijs," zo werd in dat stuk zonder veel omhaal gesteld. De CDA/VVD-coalitie had zeven magere jaren gebracht, wie echter meende dat het tij onder een CDA/PvdA-bewind dadelijk zou keren heeft ijdele hoop gekoesterd. De toekomstige coalitiepartners van CDA en PvdA willen 500 miljoen gulden extra uittrekken voor het onderwijs in zijn algemeenheid, maar het hoger onderwijs deelt daar nadrukkelijk niet in mee. Aan

de belangenverenigingen van de universiteiten en hogescholen heeft dat niet gelegen, want die lopen al wekenlang de deuren plat in Den Haag, voor deze ene keer zelfs met de steun van de landelijke studentenvakbond.

Vreemd genoeg heeft politiek Den Haag het hoger onderwijs wel tot maatschappelijke prioriteit verheven, maar dat is nog niet hetzelfde als een financiële prioriteit. Voor de toekomst van de natie wordt een aanzienlijke groei van het aantal hoger opgeleide burgers van uitzonderlijk belang geacht. De volksvertegenwoordigers menen echter dat dit doel ook binnen het huidige middelenkader verwezenlijkt kan worden. Het toverwoord daarbij is natuurlijk rendementsverhoging. In allerlei discussies is de afgelopen maanden naar voren gebracht dat het rendement - het relatieve aantal afgestudeerden - in het Nederlandse hoger onderwijs zo bijzonder laag zou zijn. Daaruit concluderen sommigen dan dat er op dit moment nog sprake is van een enorme geldverspilling bij universiteiten en hogescholen. Lang niet iedereen is het daarmee eens. In de discussies is met evenveel stelligheid door anderen naar voren gebracht dat het cijfermateriaal over het onderwijsrendement incompleet of verkeerd geïnterpreteerd zou zijn en dat

Nederland de internationale vergelijking op dit terrein glansrijk kan doorstaan. Hoe dan ook, in publieke discussies die over veel geld gaan, beklijft het standpunt van de agerende partij altijd het beter dan dat van de verdediging.

In de afgelopen verkiezingsstrijd heeft de VVD de trom van de rendementsverhoging in het hoger onderwijs het hardst geroerd. Deze partij stelde zich voor om strenger te gaan selecteren onder aankomende studenten opdat het aantal studiestakers omlaag en daarmee het rendement omhoog zal gaan. Er werd zelfs een bezuiniging van rond de driehonderd miljoen gulden van verwacht. De VVD heeft dat pleit - evenals de verkiezingen - verloren. CDA en PvdA hebben zich van meet af aan gereserveerd opgesteld tegenover het VVD-idee. Natuurlijk hadden de toekomstige coalitiepartners zo hun bedenkingen over de hoogte van het rendement, maar drastische maatregelen als selectie en instroombeperking werden in strijd geacht met het hogere principe van Hoger Onderwijs Voor Velen. Betere studievoorziening en indringender begeleiding vooral tijdens de propedeusefase van het hoger onderwijs zouden voor een verhoging van het rendement kunnen zorgen, zonder dat meteen het onelegante idee van bezuinigen op de

De list der Rede?

Eerder dit jaar ben ik per vliegtuig de oceaan overgestoken. Toen ik mijn koffers pakte, was ik juist halverwege de Duivelsverzen van Salman Rushdie, dat ik met veel plezier las; de schrijver is iemand met een geweldige fantasie, een groot gevoel voor humor, een benijdenswaardige taalbeheersing, en het vermogen te ontroeren. Het zou dus voor de hand liggen om dat boek als reislectuur mee te nemen. Maar het was wel erg dik (er is nog steeds geen paperbackversie uit), en om nou zoveel papier mee te slepen terwijl ik daar de helft al van gelezen had, was niet erg efficiënt. Onderweg uitlezen en achterlaten dan maar? Nou nee, dat doe je gewoonweg niet met een goed boek. Bovendien, is een verhaal dat begint met het opblazen van een Boeing 747 in volle vlucht wel geschikt voor in een vliegtuig? Kul natuurlijk, want zo bijgelovig ben ik niet. Nee, eerlijk gezegd was lafheid de echte reden om het boek niet mee te nemen. Want stel je nou eens voor dat het vliegtuig gekaapt wordt. De kans dat kapers fanatieke moslims zijn, is groot, en als ze niet weten wie ze het eerst moeten doodschieten, nemen ze natuurlijk iemand op wie het werk van de ter dood veroordeelde Allahlasteraar wordt aangetroffen. Toch wel beschamend voor iemand die zich voorgenomen had om nooit meer boeken bij de Bijenkorf te kopen toen dat concern besloot de Duivelsverzen uit veiligheidsoverwegingen niet te verkopen; die zijn verontwaardiging uitsprak over de Franse uitgeverij toen die met allerlei smoezen een vertaling op de lange baan schoven; die het boek onmiddellijk gekocht had, niet omdat het zo goed was - want over de literaire kwaliteit was mij toen niets bekend - maar als een daad van protest tegen het irrationalisme en solidariteit met de bedreigde auteur. Dat ik verkoos te vliegen met een niet-Amerikaanse maatschappij was zo kort na de aanslag op het Panamvliegtuig rationeel en aanvaardbaar. Maar dat van dat boek deugt natuurlijk niet, hoe rationeel ook die beslissing was.

Westerse intellectuelen keren zich tegen het verbieden van het boek. Niet omdat zij de invloed van ideeën toch al laag aanslaan, integendeel. Maar zij geloven tegelijkertijd dat ondeugdelijke ideeën in een discussie tussen redelijke mensen zullen sneuvelen onder de kritiek. Ayatollahs geloven minstens even sterk in de macht van ideeën. Hoe kan het ook anders; de ideeën van de Islam beheersen tot in de intiemste details het handelen en denken van honderden miljoenen mensen. Als de officiële lezing van het boek geen hypocriete verdraaiing van de inhoud was, zou Rushdie zijn doodvonnis als de hoogste lof op zijn auteurschap kunnen opvatten. Deze islamleiders kennen aan ideeën zelfs zo'n werkingskracht toe, dat zij de omgang ermee niet aan iedereen toevertrouwen, en zelfs met geweld willen verhinderen.

Ideeën en de autoriteit van het zwaard lijken een sterkere mix dan geloof in de macht van ideeën gekoppeld aan geloof in de autoriteit van argumenten. Het enige politieke systeem dat op deze laatste combinatie stoelt, vormt een uitzondering in de wereldgeschiedenis en lijkt zich alleen te kunnen handhaven doordat het gesteund wordt door een van de machtigste landen ter wereld. Toch doet, heel langzaam, ook in totalitair geregeerde landen de aantrekkingskracht van dit stelsel zich gevoelen. Weliswaar is die vaak gebaseerd op een verkeerd idee van de Westerse democratieën. Maar verkeerde ideeën zijn ook ideeën. Niemand begreep dat beter dan Hegel, die ooit opmerkte: "Nur einer meiner Schüler hat mich verstanden. Und er hat mich falsch verstanden."

Jack Birner

proppen hoefde te komen. Het (concept-)regeerakkoord lijkt een voortreffelijke afspiegeling van deze opvatting: er hoeft geen extra geld in het hoger onderwijs te worden gepompt, maar het aanbrengen van bezuinigingen is eveneens onnodig, althans onuitgesproken. Na zeven magere volgen nog geen zeven vette jaren, maar we houden tenminste wat we hebben.

Is dat echter wel waar? In het (concept-)regeerakkoord wordt geen extra geld voor het hoger onderwijs uitgetrokken. Maar met name de PvdA heeft al in haar verkiezingsprogramma gewag gemaakt van de noodzaak van extra uitgaven ten behoeve van de tweede-fase-opleidingen, de om-, her- en bijscholing van leraren en de studiefinanciering. Bij elkaar denkt deze partij voor die nobele doelen ruim 120 miljoen gulden nodig te hebben, maar die zitten niet in de 500

miljoen die het regeerakkoord als extraatje voor (basis- en voortgezet) onderwijs heeft bestemd. Integendeel: de PvdA dacht door allerlei inspanningen op het gebied van rendementsverbetering meer dan dit bedrag terug te verdienen. Daarbij komt dat in het (concept-)regeerakkoord nieuwe tegenvallers worden voorspeld op het gebied van de studiefinanciering. Daarvan wordt uitdrukkelijk gesteld dat ze niet ten koste mogen gaan van het basis- en voortgezet onderwijs. De universiteiten en hogescholen kunnen er bijna gif op innemen dat zij een paar van die rekeningen moeten betalen. Het is absoluut niet uit te sluiten dat het Sociaal en Cultureel Planbureau binnen een jaar gelijk krijgt met de constatering uit zijn brief aan informateur Lubbers dat de middelen voor het hoger onderwijs juist omlaag kunnen.

Jos Dohmen/Hop

Juridische faculteit krijgt klachtencommissie

De juridische faculteit krijgt een klachtencommissie, waar studenten terecht kunnen met alle soorten klachten over het onderwijs of de organisatie van de faculteit. Daartoe heeft het faculteitsbestuur op verzoek van de student-bestuursleden besloten.

Het idee voor een klachtencommissie op de rechtenfaculteit is niet nieuw. In het afgelopen jaar is vanuit de Studierichtingscommissie (SRC) regelmatig aangedrongen op het instellen van zo'n commissie. Op initiatief van de student-leden van het faculteitsbestuur zijn die plannen nu overgenomen.

De commissie zal, in afwachting van de vaststelling van het reglement waarin haar taken en bevoegdheden worden omschreven, bestaan uit de voorzitters van Bureau Onderwijs (Marijke van Hoof), de Examencommissie (Gerard Rijken) en de Studierichtingscommissie (Cees Flinterman). Bovendien zal er een student in de klachtencommissie zitting nemen. Tom Barkhuijsen, student-lid van de SRC, benadrukt het belang daarvan: "Er moet, omwille van de objectiviteit, tenminste één student in de klachtencommissie zitten. Dat maakt de commissie voor de studenten geloofwaardiger. Anders denken toch veel studenten dat ze hun klachten bij de 'opponent' indienen, zodat je maar moet afwachten wat er mee gebeurt".

De commissie zal zich onder andere bezig houden met het inventariseren van klachten. Van Hoof: "We willen structureel weten wat voor klachten er zoal zijn en er iets aan doen. In principe kan men met alle klachten bij ons terecht, variërend van klachten over het onderwijs en de

organisatie tot het verkeerd functioneren van diensten".

Wat gebeurt er vervolgens met klachten die binnenkomen? Van Hoof: "Er is geen vaste procedure. We hebben meer intermediaire bevoegdheden. We bespreken de klachten met de betrokkenen. Indien nodig passen we hoor en wederhoor toe. We gaan gewoon zo praktisch mogelijk te werk".

SRC-lid Barkhuijsen betreurt het ontbreken van een 'bevoegdhedenkader', maar noemt het instellen van de klachtencommissie "op zich een positieve ontwikkeling".

Aan het bestaan van de klachtencommissie zal de nodige ruchtbaarheid worden gegeven. Zo zal er in het novembernummer van het faculteitsblad Carabas een 'klachten-oproep' worden geplaatst en zullen er op de diverse mededelingenborden berichten worden opgehangen. De klachten zelf moeten op een briefje ter attentie van Marijke van Hoof worden ingediend bij Bureau Onderwijs. Barkhuijsen hoopt dat dat ook daadwerkelijk gebeurt: "De klachtencommissie moet een normaal geaccepteerd verschijnsel worden waar iedereen meteen aan denkt wanneer hij met klachten of problemen zit".

Jean Dohmen

LSVB voert kort geding over hardheidsclausule

In Den Haag dient donderdag 26 oktober opnieuw een kort geding dat de Landelijke Studenten Vakbond (LSVB) heeft aangespannen tegen de staat. Deze keer verzet de bond zich tegen de toepassing van de 'hardheidsclausule' in de Wet Studiefinanciering.

De hardheidsclausule regelt de uitkering van studiefinanciering aan studenten wier ouders weigeren de ouderlijke bijdrage te betalen of wier ouders onvindbaar zijn. Volgens de LSVB wachten 2.900 studenten al geruime tijd op een beslissing van overheidswege over hun beroep op de hardheidsclausule. In de meeste van die gevallen zou sprake zijn van een ernstig verstoorde relatie tussen de student en zijn of haar ouders.

De LSVB is vooral gekant tegen het onderscheid dat in de regeling wordt gemaakt tussen studenten jonger dan 21 jaar en studenten vanaf die leeftijd. Bij de jongste groep studenten wordt de relatie met de ouders pas als ernstig verstoord beschouwd als er sprake was van incest of fysiek geweld. Het college van beroep studiefinanciering heeft al in januari dit jaar bepaald dat beide groepen studenten dezelfde rechtsbehandeling dienen te krijgen. Oud-minister Deetman heeft vervolgens in september jongstleden een voorstel voor een nieuwe regeling aan het parlement voorge-

legd. In dat voorstel is weliswaar het leeftijds onderscheid van de baan, maar de betrokken studenten zouden een korting op hun studiebeurs krijgen van honderd gulden. De Tweede Kamer heeft deze nieuwe regels niet in behandeling willen nemen omdat het kabinet demissionair is.

Vooralsnog blijft daarom de oude regeling van toepassing, waarbij de uitspraak van het college van beroep wordt genegeerd. In het kort geding wil de LSVB bewerkstelligen dat de minister alsnog uitvoering geeft aan die uitspraak. Overigens heeft de minister van onderwijs, Braks, inmiddels aangekondigd een voorschotregeling te willen treffen. Deze zou gelden tot de Kamer zich alsnog over een definitieve regeling heeft uitgesproken. De LSVB staat niet afwijzend tegen het verstrekken van voorschotten aan de betrokken studenten. Zij eist wel dat het voorschot gegeven wordt aan alle studenten die nog op een beslissing wachten, ongeacht hun leeftijd. Bovendien mag er geen korting op de beurs worden aangebracht, vindt de bond.

Jos Dohmen/HOP

Universiteit heeft eigen copyshop

Studenten en medewerkers die een rapport, een scriptie of een nota willen vernieuwvuldigen, kunnen daarvoor voortaan terecht op de tweede verdieping van het Jezuïtenklooster. De afdeling reprografie van de centrale drukkerij heeft daar afgelopen dinsdag een commerciële copy-shop geopend. De locatie is ter beschikking gesteld door de economische faculteit, die daarvoor een onderwijsruimte heeft ontruimd. Voor het overige draait de copy-shop-gerund door één fulltime medewerker- volledig facilitair. De universitaire kopieerwinkel heeft de beschikking over de geavanceerde Xerox 5090, een zogenaamde hoog-volume kopieerder, gehuurd van het bedrijf Rank Xerox. Het apparaat kan naast kopiëren óók foto's rasteren en de losse bladen inbinden.

Het is niet de bedoeling dat studenten en medewerkers zich met kleine opdrachten van maar enkele kopieën bij de copy-shop vervoegen. Daarvoor kunnen ze nog steeds terecht bij de kopieerapparaten in de diverse locaties. Bij de copy-shop kan ook niet met de bestaande kopieerkaartjes worden betaald. Studenten

moeten contant afrekenen, medewerkers kunnen via het budget van hun dienst of vakgroep betalen. Opdrachten komen verder binnen via de afdeling reprografie van de drukkerij, waarvan de copy-shop in feite een satelliet-afdeling vormt. Men verwacht een half miljoen kopieën per jaar te kunnen draaien. De prijzen -inclusief bediening- zijn daarvoor sterk concurrerend: voor dubbelzijdig kopiëren betaalt de klant 6,6 cent per kantje, voor enkelzijdige kopiëren 7,2 cent, inbinden gaan 75 cent kosten. Ter vergelijking: de prijs van kopieerkaartjes bedraagt 8,5 cent per kopie, de prijzen voor kopiëren bij de diverse kopieerwinkels in de stad liggen tussen de acht en vijftientig cent per kopie. Ondanks de grote productie wil de copy-shop een snelle service leveren: 's ochtends gebracht, 's middags gehaald. Wanneer het experiment met de eerste universitaire copy-shop slaagt, zal er in de toekomst wellicht in alle grotere RL-locaties een dergelijke winkel worden geopend.

Emely Nobis

Studentenpsycholoog

(vervolg van pagina 1)

Voor de student ontstond op deze manier een groot niemandsland. Het RIAGG houdt zich vooral met zwaardere psychische gevallen bezig, waardoor een verwijzing voor de student stigmatiserend werkt. Maar hield zelfs dat de student niet tegen dan waren er nog de lange wachttijden die hem of haar deden besluiten de problemen zelf maar op te lossen. Het gevolg was dat studenten met problemen vaak door geen van beide instellingen geholpen werden.

Om hoeveel studenten het werkelijk gaat is volgens studentendecan Heleen de Bruin moeilijk te zeggen, maar zij heeft een gevoel dat het om tientallen per jaar gaat. Hoewel de faculteit Gezondheidswetenschappen de meeste studenten met studieproblematiek oplevert, werden de problemen ook door studiebegeleiders van andere faculteiten signaleerd. Waarschijnlijk verwezen zij niet eens alle studenten door naar het decanaat, omdat zij wisten dat daar geen hulp te krijgen was. Heleen de Bruin is er dan ook van overtuigd dat een studentenpsycholoog in een behoefte voorziet.

De nieuwe studentenpsycholoog zal vooral door middel van groepsmethodes de problemen van studenten te lijf moeten. Het merendeel van de problemen leent zich voor een dergelijke aanpak en de groepsmethode is op andere universiteiten al effectief gebleken. In groepjes kunnen studenten dan hun faalangst verliezen, sociale vaardigheden aanleren en planmatig en gestructureerd leren studeren. Volgens Heleen de Bruin zijn het leren van sociale vaardigheden en studievaardigheden taken die vooral in het Maastrichtse onderwijssysteem onder

de verantwoordelijkheid van de universiteit vallen. De omvang van de studentengroep met problemen op dit gebied toont dat de faculteiten hierin tijdens hun introducties tekortschieten waardoor de taken logischerwijze bij het studentendecanaat terecht komen.

In de nota beraamd het decanaat dat de studentenpsycholoog per jaar vijftienveertig studenten met persoonlijke problemen en vijftientig studenten met studieproblemen van hulp moet voorzien. Op grond van deze cijfers adviseerde het decanaat een voorzieningenplan met daarin een halve aanstelling voor een psycholoog, wat veertigduizend gulden per jaar zou kosten. Het vrijmaken van dat bedrag zou voor de universiteit geen probleem mogen zijn. Studenten zonder problemen zullen betere studieprestaties leveren, minder snel afhaken of tijdelijk de studie laten rusten. Dat alles zal een verhoging van het studierendement opleveren, waardoor de investering snel terugverdiend zal worden.

Het college van bestuur zal de universiteitsraad in haar vergadering van 26 oktober adviseren de nota en het advies goed te keuren en jaarlijks vijftientigduizend beschikbaar te stellen. De commissie studentenvoorzieningen steunt het voorstel van het college. Het geld komt ten laste van de instellingsreserve. Volgens Heleen de Bruin ontstaat daardoor 0,3 fte voor het aanstellen van een studentenpsycholoog. Het hele project is een experiment dat over twee jaar geëvalueerd zal worden.

Marc Bonten

à point

Deze schitterende herfstzondag aan het begin van het jachtseizoen heb ik genoten van hazerug met cantharellen, kastanjes en spruitjes.

Koop per twee personen een hazerug bij een goede poelier, dan weet u dat het beest niet uit de diepvries of de fokkerij in Polen komt. Ikzelf ben al jarenlang een tevreden klant van wildhandel Koch in de Willem Vliegenstraat. Laat bij de slager een paar dikke plakken ongerookt vet spek afsnijden. Snijd die in de lengterichting in reepjes, en marineer ze een nacht in cognac met verkrumelde laurierbladeren en gekneusde jeneverbessen. Op de ochtend voor de maaltijd lardeert u de rug met het spek: in de lengte ter weerszijden van de ruggegraat drie reepjes in het dikke gedeelte van de rug, en één boven de ribben. Met een lardeernaald, die u voor nog geen vijf gulden koopt, is dat helemaal niet moeilijk.

Snijd de schil van vier ons kastanjes op de punt kruislings in en kook ze een half uur. Laat ze afkoelen, en pel ze. Verwijder ook voor zover mogelijk het binnenste velletje, en pureer de kastanjes door een zeef. Verwarm de massa met een scheut melk of room en een klein beetje zout en wat versgemalen peper.

Kook een half pond veenbessen (cranberries, Preisselbeeren) met een half ons kristalsuiker (en niet meer, zoals op voorverpakke bessen staat te lezen) en een deciliter water tot de bessen stuk zijn. Laat afkoelen. Halveer stevige, frisse appels, schil ze, en hol ze met een lepel uit. Pocheer de appels in witte wijn met een schep suiker en enkele takken tijm. Draai het vuur uit als de appels nog stevig zijn, en laat ze in het pocheervocht afkoelen.

Verwarm de oven voor op 270 graden. Smelt een flinke hoeveelheid boter in een braadslee. Voorzie de hazeruggen van peper en zout, bak ze rondom aan en braad ze twaalf minuten; begiet ze vaak met de braadboter. Neem het vlees dan uit de oven, leg het op een snijplank, en laat het afgedekt met aluminiumfolie vijf minuten rusten. Blus al roerend de braadboter met de gezeefde cognac waarin het spek gemarineerd is, en laat de saus inkoken.

Breng in een pan met ruim water met zout spruitjes aan de kook. Kook ze niet langer dan vijf minuten. Schud van zestig gram cantharellen eventuele ongerechtigheden af, maar was ze in geen geval. Snipper twee sjalotjes, bak die aan in boter, en voeg de paddestoelen toe, en wat peper en zout. Kort bakken.

Snijd met een smal en scherp mes van iedere rug de twee filé's af, en het vlees dat aan de onderzijde zit. Snijd de filé's schuin in vier of vijf medaillons. Dat oogt mooi, maar het heeft ook de functie dat het vlees niet verder gaar wordt en mooi rosé blijft. Voeg het vleessap dat vrijkomt bij de saus.

Maak grote voorverwarmde borden op met het vlees, een lauwwarme met veenbessen gevulde halve appel, de kastanjepuree, spruitjes, en de cantharellen. Giet wat saus over het vlees.

De harmonie van smaken van dit gerecht verdient het vervolmaakt te worden met een wijn uit de ereditie van Bordeaux, Bourgogne of Piemonte.

© August Magirus

Partner Consult

Adviesbureau voor partnerkeuze in Zuid-Nederland voor Acad., H.B.O. of vergelijkbaar ontwikkelingsniveau

U hebt het druk, fijne vrienden en interessante hobbies maar... u mist die ene vaste partner. U kiest niet voor toeval, wel voor doelgericht zoeken.

Brochure: mw. Schiks 045-740088, postbus 443 Heerlen.

Pim Fortuyn vertrekt zonder een buitenlandse cursist bij het CES gezien te hebben

"IK BEN HIER AAN MIJN GRENZEN GEKOMEN"

"Vrijdag 6 oktober om 11 uur sprak de voorzitter, drs. L.E.H. Vredevoogd, een kort maar warm welkomstwoord tot de selecte schare van cursisten die zich naar Maastricht had begeven. Een kwartier later nam directeur dr. W.S.P. Fortuyn de fakkel over met een boeiend exposé over de Europese interne markt in 1992. 's Middags waren er de eerste introducties op het eigenlijke thema, de Bondsrepubliek Duitsland."

Het had de (toegegeven: weinig pakkende) tekst kunnen zijn van een paragraaf in het komende jaarverslag van het Center for European Studies (CES), maar zal in deze vorm nooit verschijnen. Want op vrijdag 6 oktober was er geen voorzitter, geen directeur te bekennen. Dat hoefde ook niet, want een cursist was er evenmin. Niemand had ingetekend: van de aangeschreven ondernemingen was taal nog teken ontvangen. "Een flinke deceptie", zegt Pim Fortuyn, die geen enkele moeite doet dat te verbloemen. Want waarom zou hij ook: als ondernemer neem je risico's, en soms lukt iets niet. Fortuyn vertrekt nu uit Maastricht, een jaar eerder dan gepland. "Ik ben hier aan mijn grenzen gekomen."

Het paradepaardje van het cursuspakket van het CES, dat had de 'area study' over de Bondsrepubliek moeten worden. Verpakt in ambitieus-chic paarsblauw was de brochure over opzet en inhoud van de cursus rondgestuurd naar zo'n 1800 "managers van middelgrote en minder grote bedrijven". Ambitieuze was de cursus zelf evenzeer. Drie maanden lang werd men geacht naar Maastricht af te reizen om wekelijks twee dagen, vrijdag en zaterdag, vertrouwd te raken met de finesses van het maatschappelijk leven van onze oostburen. De economie, het fiscale regime, het recht, de geschiedenis, de cultuur en de taal van het land; voor de ondernemer die "nieuwe terreinen wil verkennen" en daarbij niet gehinderd wenst te worden door een gebrek aan inzicht leek het een nuttige exercitie. "Uitstekende restaurants" en dito hotels zouden het verblijf in Maastricht veraangename, een studiereis in de BRD en bezoeken aan grote internationale ondernemingen completeerden het programma. Zwaar, zeker, maar kwalitatief van hoog niveau, en om die reden niet te duur, vindt Fortuyn ook nu nog. Maar de ondernemers en hun top- en middenkader dachten daar anders over: bij een cursusprijs van bijna dertigduizend gulden verloor men de relatie met de baten ietwat uit het oog. "Natuurlijk hebben we de cursus naderhand geëvalueerd", zegt Fortuyn, "en

daar bleek uit dat we ons op een paar terreinen misrekend hadden. Men vond het bedrag te hoog, drie maanden was te lang, en de aanpak bleek te weinig praktijkgericht, te wetenschappelijk. Te algemeen trouwens ook, niet voldoende toegesneden op bepaalde deelmarkten." Dat de nul-respons tot een diepgaande herbezinning op de activiteiten van het CES leidde ligt voor de hand. Maar het einde van het Center is het allerminst. Om het geheugen even op te frissen: het Center for European Studies bestond in eerste instantie uit niet veel meer dan een cursuspakket voor Amerikaanse studenten, dat jarenlang in Tilburg had gedraaid maar in 1987 na onduidelijke strubbelingen uitweek naar Maastricht. Dit zogenaamde PES, het Program for European Studies, werd, eenmaal ondergebracht bij de RL, van gemeentelijke en vooral provinciale subsidies voorzien, met de opdracht binnen drie jaar op eigen benen te gaan staan. Dat werd niet onmogelijk bevonden, want alleen al de collegegelden van de Amerikanen stonden borg voor geregelde inkomsten. Winst maken, nodig om zelfstandig te worden, zat er op die basis echter niet in, reden om een meer commerciële richting in te slaan en cursussen aan te gaan bieden aan het bedrijfsleven. Om juist die poot van het CES tot ontwikkeling te brengen werd per 1 oktober '88 Pim Fortuyn aangetrokken, voorheen socio-

loog te Groningen en tegenwoordig vrij ondernemer. Hij drijft een 'politiek-strategisch adviesbureau' in Rotterdam, en met succes, zegt hij zelf. Ingezet in een tijdelijk (twee jaar) en parttime (0,4) directeurschap zou zijn combinatie van wetenschappelijke en commerciële expertise het CES naar grotere hoogten moeten opstoten. Fortuyn toog dus aan het werk, "saneerde" de bedrijfsvoering, die tot zijn komst onder de hoede van twee hoogleraar/interimdirecteuren had gestaan, liet het lopende werk vervolgen aan zijn adjunct-directeur drs. Marc Daenen over, en wierp zich op de cursusmarkt. Twee groepen ondernemers had hij daarbij op het oog. De eerste betreft die Nederlandse middelgrote bedrijven die de expansiemogelijkheden van '1992' willen gaan benutten maar zich gehinderd zien door een gebrek aan kennis over die internationale Europese markt, wellicht zelfs ook aan talenkennis. Daarnaast zou er emplot moeten zijn voor cursussen aan Amerikaanse en Japanse managers die zich op diezelfde Europese markt wensen te begeven.

Reddingsoperatie

De aandacht werd in eerste instantie op het Nederlandse bedrijfsleven gericht, waarvoor wat korte cursussen werden ontwikkeld als voorproefje op de grote klapper, de intensieve area studies. Om

hoofdzakelijk financiële redenen werd voor het eerste project een doel dicht bij huis gekozen: West-Duitsland. Met het inmiddels bekende desastreuze resultaat. Een mistaxatie, zegt Fortuyn nu. Hoe kon dat?

Fortuyn: "We hebben vooraf wel wat gesprekken gevoerd, maar een echt marktonderzoek is niet gehouden. Daar was geen geld voor; het CES werkt met tonnen, niet met miljoenen. Daarom ook wilde ik aansluiting zoeken bij een ander instituut. Op eigen kracht leek het me onmogelijk. Maar om verschillende redenen lukte het niet. Geert Hofstede (hoogleraar bij de economische faculteit en bestuurslid van de stichting CES) suggereerde toen om advies te vragen aan het NCATB, het Nederlands Centrum voor Advies, Training en Begeleiding in Vlaardingen, een grote onderneming op cursusgebied die nu inmiddels door Elsevier is overgenomen. Dat NCATB was echt de reddende engel: we hebben toen de cursus gemaakt en via hun adressenbestand aan 1500 ondernemingen aangeboden. Zelf hadden we er nog zo'n 300. Het NCTAB gaat uit van een minimumrespons in dit soort gevallen van 4%. Omdat we rekenden op een groep van tien tot vijftien deelnemers verkeerden wij in de veronderstelling dat we aan de veilige kant zaten. Maar niets dus, nul komma nul."

Marketingprobleem

Dat was natuurlijk meteen het einde van de relatie met de Vlaardingse cursusingang, die er zo heerlijk naast had gezeten. Fortuyn schreef zijn 'zomernota' ("Ik moest mijn bestuur toch uitleggen waarom het mislukt was en wat er nu moest gebeuren") waarin hij tot de conclusie kwam dat het CES kampt met een marketingprobleem. Als klein instituut is het niet goed mogelijk om de markt te bewerken, zeker niet in een periode dat juist die cursusmarkt grote turbulenties vertoont en steeds meer beheerst wordt door conglomeraten als Elsevier en Intermediair.

"Bovendien, het is hier natuurlijk geen Harvard, je hebt dus geen naam achter je die trekt".

Het bestuur van de stichting CES kreeg een paar opties voorgelegd voor een reddingsoperatie. De eerste suggestie van Fortuyn was om aansluiting te zoeken met een ander bedrijf dat soortgelijke maar niet echt concurrerende activiteiten ontplooit, een meer technisch georiënteerd instituut dat gelieerd is aan de universiteit van Twente. Zijn tweede voorstel behelsde een grondige analyse van zowel markt als produkt door het eveneens Twentse adviesbureau PNO. In beide gevallen echter, vindt Fortuyn, kan het CES alleen maar bloeien als er een fulltime 'zware' directeur met gezag in de wetenschappelijke wereld aan de touwtjes trekt: een hoogleraar-directeur dus. De huidige situatie, waarin Fortuyn parttime directeur is, acht hij verre van ideaal. Er is te weinig continuïteit, en hij heeft nauwelijks tijd om te reizen, iets wat naar zijn zeggen voor de functie eigenlijk onontbeerlijk is.

Maar een directeur is geen goede directeur als hij zijn bestuur niet tevens een minimumvariant voorziet, zegt Fortuyn, en daarom gaf hij als laatste alternatief tevens het simpelste aan: bezuinigen, een beleid van de sluitende begroting. Precies dat voorstel werd door het bestuur omarmd, tot verdriet van Fortuyn. Toch voelt hij het niet als een desavouering, en ook voorzitter Vredevoogd ziet dat niet zo: het bestuur kiest gewoon voor financiële zekerheid, een beleid van 'kalmpjes aan' om geleidelijk in de markt te penetreren en later alsnog met de ambitieuzer plannen op de proppe te komen. En die hoogleraar-directeur was gewoon te duur.

Pim Fortuyn zal het dus allemaal niet meer meemaken. "Ik had voor mezelf al uitgemaakt dat er in geen enkel scenario nog een rol voor mij was weggelegd. Ik had dan wel een contract voor twee jaar, maar met de clausule dat na een jaar bekeken zou worden of deze constructie werkt. Ik vind nu van niet, en dat is de

reden dat ik per december vertrek". Niettemin is duidelijk dat hij straks niet in volle tevredenheid zal terugblikken. Niet dat het slecht loopt met het CES, want er staan aardige dingen op de rails. Naast het vooral door de economische faculteit ingevulde programma voor de Amerikaanse studenten, waar nu recent een derde Business School als toelevancier aan toe is gevoegd, is er een meer juridisch post-doctoraal programma in ontwikkeling voor Amerikaanse, Canadese en Japanse juristen. Met de rechtenfaculteit heeft Fortuyn naar zijn zeggen de beste relaties, ook met algemene wetenschappen begint het ergens op te lijken, terwijl het met de economie, waar het toch allemaal mee begon, niet echt wil lukken. Zeker, men draait mee in de cursussen, maar daar blijft het dan ook bij: het is wat zuinig, vindt Fortuyn. Het CES is onvoldoende ingebed in de faculteit, meent hij ook, de afstand is te groot, het is nog steeds een Fremdkörper. "Je moet het zo zien: wij zijn het verkoopkantoor, terwijl in de faculteit het product wordt gemaakt. Sommige economen zien onze activiteiten echter als potentieel concurrerend. Ik vind dat onzin: er is een wederzijds belang, want als wij zouden gaan verdienen, gold dat meteen ook voor hen. En er zit toch altijd spin-off in dit soort projecten, op de langere termijn. Cursisten die in een positie komen dat er bijvoorbeeld projecten te vergeven zijn, denken misschien eerder aan de docenten die ze hier in Maastricht gehad hebben, zo werken die dingen."

"Belemmerend werkte tevens de bestuurlijke geschiedenis: het gevoel dat het CES door het college van bestuur, dus van bovenaf, hier is neergezet, en niet van onderaf als eigen initiatief is gegroeid. En tenslotte, dat komt echt op de laatste plaats, waren er bezwaren tegen mijn persoon. Dat hoorde ik op een gegeven moment. Er zijn hier mensen die uit Groningen komen en daar het idee vandaan hebben dat ik een dominant wezen zou zijn waar moeilijk mee samen te werken is. Ik ken die mensen niet eens, maar ja."

Oort vervangt Vredevoogd

Over de steun die het CES op het centrale universitaire niveau mocht ondervinden laat Fortuyn zich uitermate terughoudend uit. Dat de voorzitter van zijn bestuur, Vredevoogd, in januari terug zal treden om plaats te maken voor een "onafhankelijke sterke figuur" doet hem deugd. Hij heeft de dubbel functie van Vredevoogd nogal als nadelig ervaren. Voorbeelden wil hij niet geven, behalve het relatief onschuldige punt van de gedwongen verhuizing uit het Jezuietenklooster, waar hij tot volle tevredenheid van hemzelf en de cursisten drempelloos bereikbaar was totdat de economische faculteit de ruimtes opeiste. Het CES moest wijken en verdween naar een huuretage aan de overkant van de Tongersestraat. Een onafhankelijk voorzitter had dat wel kunnen tegenhouden, luidt de suggestie.

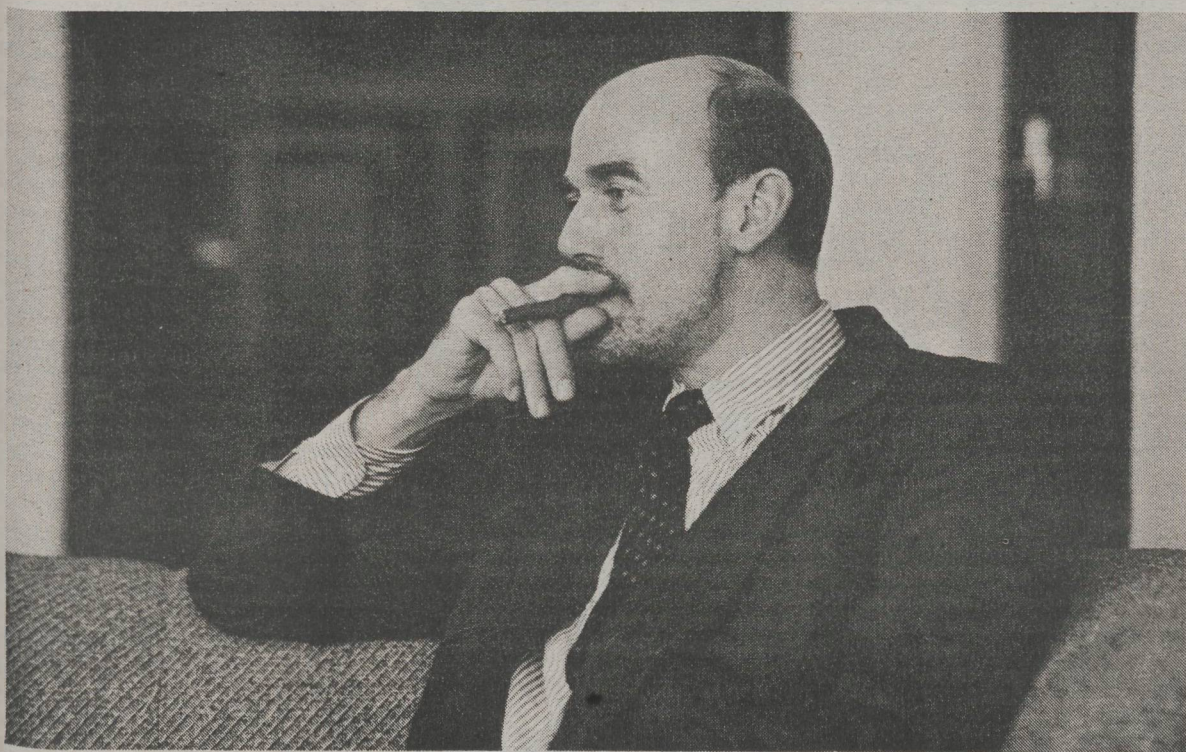
Vredevoogd bevestigt overigens niet zozeer dit voorbeeld, maar wel de teneur van Fortuyns verhaal: hij "kwam zichzelf regelmatig tegen" in zijn verschillende hoedanigheden, en dat vond hij geen prettige ervaring.

In januari, vertelt Vredevoogd, zal de (dan ex-)topman van de ABN en bijzonder hoogleraar bij de RL, prof. Oort, het roer overnemen en voorzitter van de stichting worden.

Fortuyn juicht dat toe, al zal hij er zelf niets meer mee te maken hebben. Is hij gefrustreerd? Dat valt mee. Dat een en ander fout kon lopen wist hij van te voren. Een klein jaar geleden eindigde zijn eerste interview met dit blad als volgt: "Het is een risico, het kan mislukken. Is dat een schande? Ben ik daarmee een zak? Welnee."

En nu: "Ik vind dat nog steeds niet, maar er zullen nu best mensen hier rondlopen die er wel zo over denken. Ik zit daar niet mee."

Wammes Bos

Pim Fortuyn: "Ik een zak? Er zullen nu best mensen hier rondlopen die er zo over denken. Ik zit daar niet mee" (foto Franco Gori)

BLADEREN

Door Bart Brouwers

Corps

De herrie van de afgelopen weken rond studentenvereniging Tragos heeft ook buiten Maastricht een staartje gekregen. Een van de nogal luidruchtige en bovendien vernielzuchtige bezoekende groepen in de Boschstraat bestond uit leden van het Eindhovens Studenten Corps. "Daar weten wij niets van", zegt de senaat van ESC. Allemaal fictie. Toch is uit andere bronnen vernomen, dat het wel degelijk om Eindhovenaren ging, die verantwoordelijk waren voor de recente 'verbouwing' bij Tragos. Het dispuut 'Meteor' was naar Maastricht afgezakt. Maar ook daar weet men niets van vernielingen of ander afwijkend gedrag. Volgens een lid van Meteor viel het allemaal reuze mee. Alleen hebben de omwonenden wat overspannen gereageerd. De burgertrutten. (Cursor)

Bond

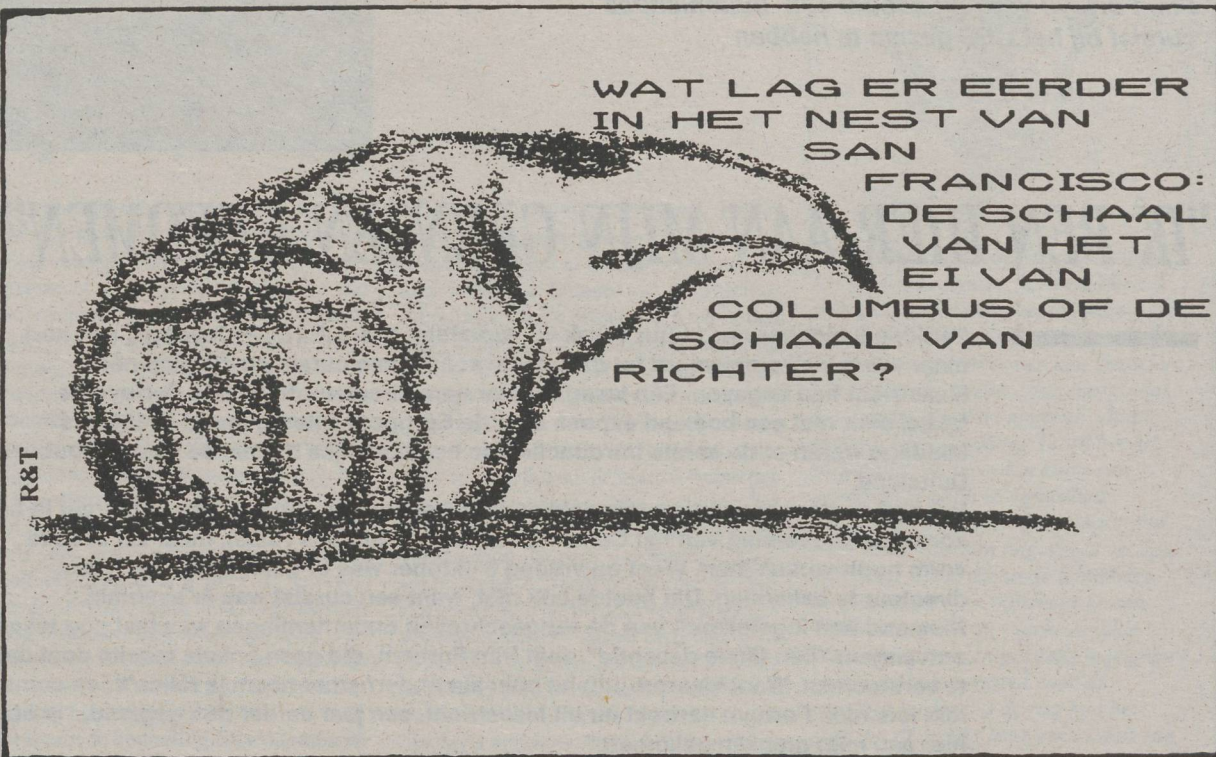
Het ging niet zo goed met de Leidse Vereniging voor Studentenbelangen. De student van de jaren tachtig blijkt prima voor zichzelf op te kunnen komen; niemand staat te springen om hulp van deze bond. Dat was al een tijdje duidelijk, maar toen vorige week bij de algemene ledenvergadering zegge en schrijve zes mensen kwamen opdagen, heeft de Vereniging voor Studentenbelangen het kloekke besluit genomen om zichzelf maar voor een tijdje op te heffen. Niemand,

ook de zes mohikanen niet, lag daar wakker van. Geen tranen, geen bloemen. Hoewel toch nog enkele leden de moed niet hebben opgegeven. Zij gaan de komende maanden aan de slag om in augustus 1990 vernieuwd, verjongd en levensvatbaar terug te keren aan het Leidse studentenfirmament. De nu al ingecalculerde toestroom van nieuwe leden zal gekanaliseerd worden via een eigen blad, dat eveneens in augustus voor het eerst zal verschijnen. Een probleempje is er echter wel: de kas van de vereniging is helemaal leeg. (Mare)

Postmodern

De Vrije Universiteit in Amsterdam is een postmoderne instelling. Dat begrijpen we tenminste uit de omstandige uitleg rond de introductie van een nieuw universiteitsbeeldmerk. Het gaat om een fantasiedier, de griffioen, die in een eigentijdse én postmoderne vormgeving is gegoten, en daarmee typerend is voor de sfeer op de universiteit. Maar er zit méér achter: het beest straalt ook kracht uit, vrijheid, waakzaamheid, zorgvuldigheid en bovendien nieuwsgierigheid. En als klap op de vuurpijl mag een ieder, die in de hier genoemde kenmerken niet zijn favoriete vindt, er zelf naar believen andere aan toevoegen. Die griffioen toch. (Ad Valvas)

(((((GROTE))))))(((VAN DE))))(((((MAN)))
(DE))))(((((HONGER))))))(((KLEINE))))))

Lokkertje

De andere universiteiten kijken nu al een jaar of drie met scheve ogen naar de succesvolle Maastrichtse wervingscampagnes. Enkele doen verwoede pogingen om Maastricht in elk geval niet uit het oog te raken; ze verzinnen eigen campagnes en benadrukken daarin stevast de eigen sterke kanten. En als die er eigenlijk niet zijn, dan moet maar iets verzonnen worden. Op de een of andere manier moeten de studenten toch gelokt kunnen worden. Eindhoven heeft in de strijd om de technische student in elk geval een streepje voor, zonder daar veel

voor te hoeven doen. Dat blijkt uit een interview in het blad PSV Voetbal. Drie TUE-studenten verklaren daarin onomwonden dat de aanwezigheid van de voetbalclub hun keuze voor een universiteit heeft bepaald. "In Eindhoven wordt nu eenmaal het beste voetbal gespeeld." Twente sukkelde er achteraan, Delft lijkt hopeloos verloren. (Cursor)

Defaitisme

Stress, veroorzaakt door de toegenomen werkdruk en een gebrek aan "coherente

organisatie-cultuur": daarvan hebben steeds meer medewerkers van de Leidse letterenfaculteit last. Dat blijkt uit een onderzoek van de Bedrijfsgeneeskundige Dienst van de letterenfaculteit in Leiden. Bedrijfsarts Maassen vindt dat training, scholing en begeleiding van de mensen die toch eigenlijk zelf trainers, scholers en begeleiders zouden moeten zijn, moet worden geïntensiveerd. "Door een combinatie van toekomstonzekerheid, een cultuur van individualisme, een gebrekkige sociale ondersteuning, afnemend decorum en persoonlijke conflicten is een sfeer van defaitisme en demotivatie ontstaan", aldus de bedrijfsarts. De man pleit nu - hoe origineel! - voor meer overleg en betere communicatie. Waarschijnlijk heeft hij die conclusie kunnen trekken na een volledig uur onderzoek. Misschien bang om ook zelf door het stressvirus te worden getroffen? Het faculteitsbestuur is trouwens ook al op zoek geweest naar een oplossing en komt nu met het plan om alle goede docenten te belonen met extra salaris. In de hoop dat een zak geld alle demotivatie en defaitisme in één klap kan wegnemen en daarenboven nog schitterende docenten oplevert ook. (Mare)

Inbraak

De Rijksuniversiteit van Ohio is met een onderzoek bezig over de mogelijke beschermingen tegen inbraak. Een belangrijke plaats in dat onderzoek wordt ingenomen door de beroepsinbrekers zelf. Logisch gedacht nietwaar, want wie kan er nu beter iets vertellen over hoe inbrekers buiten de deur gehouden kunnen worden dan de inbrekers zelf? De onderzoekers spraken voor hun werk met zeshonderd criminelen van divers pluimage: inbrekers, gewapende overvallers en autodieven. Een doodnormale waakhond blijkt de favoriete inbraakpreventie bij de beroeps te zijn: meer nog dan dure elektronische alarmsystemen, waarvoor ze echter ook wel vaak ontzag hebben. Honderd procent beveiliging blijkt onmogelijk. Zeven procent van de dieven gaat hoe dan ook naar binnen en twintig procent stelt hun braakjes hoogstens uit tot later. Maar liefst 41% zoekt echter een ander huis in de buurt op; 32% doet hetzelfde, maar dan in een andere buurt. Conclusie: ga nooit wonen naast een goed beveiligd huis. (Psychologie)

Cosa di Franco

Economie-ethicus Kimman s.j. : voor economie en bedrijf geldt een eigen moraal

"HET ONZE VADER ZEGT 'VERGEEF ONS ONZE SCHULD', MAAR DAT IS TE SIMPEL"

Hij kent het oude hoofgebouw van de universiteit aan de Tongerseweg nog van toen het een Jezuïetenklooster was. De jezuïet dr. E.J.J.M. Kimman heeft er nu een eigen kamer, sinds 1 september is hij bijzonder hoogleraar in 'de ethiek van economie en bedrijf' aan de RL. De eerste in Nederland -er bestonden al wel bedrijfsethici maar nog geen economisch-ethici, en het laatste vakgebied is breder. Zoals bleek uit het onderwerp van zijn inaugurele rede die hij begin deze maand hield. Een ethische bespiegeling op het internationale schuldenvraagstuk: "kwijschelding is niet de beste oplossing".

De economie is geordend door overheidsregels, vrijwillige afspraken en morele regels. Economische ethiek, aldus Kimman, becommentarieert die regels. Hij geeft een voorbeeld: teveel regels opgelegd door een overheid geven weinig ruimte aan eigen afspraken en moreel besef, ze verstikken het individu. Dat gebeurt in Oostbloklanden, aldus Kimman. "Maar veel overlaten aan moreel besef, zoals in de V.S. gebeurt, geeft in Nederlandse ogen teveel onrechtvaardigheid; een samenleving die puur individueel gericht is."

Kimman vindt dat in Nederland teveel aan de overheid overlaten wordt; niet alleen in de economie maar in het algemeen. Het gevolg is dat we bedolven worden onder opgelegde regels en de handhaving daarvan. Neem het verkeer, er zijn ontzettend veel voorschriften maar toch is het met 1800 doden zeer onveilig. Misschien zou wat meer fatsoen en minder regels (zoals in het Engelse verkeer) wel meer veiligheid opleveren.

Minder overheid en meer moreel besef - een ethisch reveil?

"Dat zijn mijn woorden niet, daar wil ik niet op worden vastgeprikt. Maar als je pleit voor minder overheid ontkom je niet aan meer moreel besef." Kimman, die een aanstelling heeft voor één dag in Maastricht, wil onder andere onderzoek doen naar hoe en waarom bedrijven zichzelf door convenanten en codes (op het gebied van milieu bijvoorbeeld) regels opleggen.

Het is onvermijdelijk en het gesprek komt er al snel op Shell en Zuid-Afrika. "De kritiek op Shell's aanwezigheid in Zuid-Afrika is onterecht", is de mening van de kersverse hoogleraar. "Pleiten voor terugtrekking uit Zuid-Afrika is het onmogelijke vragen van Shell. Bij economische investeringen gelden alleen economische afwegingen. Als politiek een factor wordt in economische beslissingen ga je terug naar de koude oorlog: geen handelsbetrekkingen tussen landen die elkaar om wat voor redenen dan ook niet zien zitten." Shell heeft wel een eigen verantwoordelijkheid, vindt hij, maar die geldt alleen binnen de fabriekspoort. "Als economisch ethicus kom ik in opstand tegen schending van mensenrechten in een bedrijf, maar een land bewegen te stoppen met hetzelfde is een heel ander verhaal."

Het zal ook blijken uit de rest van zijn verhaal: Kimman is voor een strikte scheiding van de economie, de politiek en de ethiek. "We hebben onze moderne samenleving zo ingericht, met drie onaf-

Bijzonder hoogleraar Kimman: "In de bedrijfseconomie draaien ze elkaar en poot uit. Het is misschien niet te billijken, maar zo zit het wel in elkaar" (foto Paul Mellaart)

hankelijke sferen: die van de economie, de politiek en van de zingeving." Of hij daar gelukkig mee is laat hij in het midden. Kimman is praktisch en pragmatisch, hij gaat uit van de realiteit. Voor economie en bedrijf, die zo apart staan van de rest van het maatschappelijke leven geldt een eigen moraal, aldus Kimman. Hij werkt daarom met een "regionale ethiek" die slechts geldigheid heeft in de economie. "Vergelijk de economie met een boksring: daar tussen de touwen en (tussen de gongslagen) mag je elkaar verrot slaan. In de bedrijfseconomie draaien ze elkaar een poot uit. Het is misschien niet te billijken

maar zo zit het wel in elkaar." Hij kan als economisch ethicus slecht overweg met algemene ethische uitspraken: "Die zijn globaal en vrijblijvend. Ze veroordelen vanalles maar geven geen alternatieven." Een economisch ethicus à la Kimman probeert wel oplossingen aan te dragen. "Denk aan het verbeteren van de positie van de vrouw in het bedrijf, van de oudere werknemer, het milieu." Uitgangspunt daarbij is de samenleving te verbeteren; vaag, maar concreter is het niet. Aangezien niet alles tegelijk kan zal je, aldus Kimman, prioriteiten moeten stellen. Het betekent dat je vuile handen moet willen maken. De

algemene ethiek wil dat volgens Kimman niet, een economisch ethicus wel. "En natuurlijk is daaraan heel veel morele kritiek op mogelijk."

Hij haalt de computergigant IBM aan die voor haar vestiging in Zuid-Afrika een meerjarenplan heeft waarin doelen gesteld worden aan het aantal zwarten in leidinggevende banen. "Uit Zuid-Afrika weggaan is heel makkelijk, door te blijven zitten kan je iets proberen. Neem de Sullivan Code waarbij bedrijven onderling een afspraak hebben gemaakt zich te houden aan gelijke behandeling van zwart en wit in hun bedrijven (en dit ook laten controleren door een onafhankelijke instantie)."

Maar u kan toch niet volhouden dat economie een eilandje is in de samenleving. Om maar eens wat te noemen: hoe vaak houdt niet een economie een politiek in stand.

"Het klopt wel dat het niet helemaal los staat van elkaar. Maar ik blijf erbij dat het een ramp zou worden als we de politiek erbij gaan halen. Je gaat toch niet alleen investeren waar het democratisch aantrekkelijk is. Scheiding van economische en politieke verantwoordelijkheden, zo richten wij onze samenleving in. Zie het EEG-verdrag: een economische eenheid, maar politiek blijven de staten onafhankelijk."

Dat is juist een voorbeeld van hoe het samenhangt, want de economische integratie dwingt, of we willen of niet, tot politieke integratie. De politiek hobbelt achter de economie aan.

Repliceert fel: "Dan is die Sullivan Code goed voor Zuid-Afrika want daar zal de politiek dan ook achter aan hobbelen."

Die aparte moraal voor de economie, begeef je je daarmee niet op glad ijs om dat als uitgangspunt te nemen? Een massaontslag is helemaal volgens de regels van de economie. Moet je zo iets dan ook politiek of ethisch accepteren? Zucht diep. "Ja, je komt wel in de knoop. Maar nogmaals, die scheiding is wel zoals we het in onze wereld willen." Gooit de handen in de lucht. "Je moet ergens beginnen, je kan niet alles tegelijk. We hebben aan het stellen van morele regels binnen de economie onze handen vol. Laten we dat nou gescheiden houden van het politieke debat. Ja, Zuid-Afrika is ook politiek een probleem, maar niet alles kan in één keer."

Kimman (42) studeerde economie en bedrijfskunde. Werkte tussen 1973 en 1983 in Indonesië in onderwijs en onderzoek. Hij studeerde daar af in de theologie. Sinds 1983 is hij bezig op het gebied van economie en ethiek. Hij verbleef twee jaar voor onderzoek en studie in de V.S.. Per 1 september is hij behalve in Maastricht ook bijzonder hoogleraar geworden aan de Universiteit van Amsterdam, in de bedrijfsethiek.

In zijn inaugurele rede probeerde hij de ethische knoop van het internationale schuldenvraagstuk te ontwarren ("nee, daar heb ik geen speciale betrokkenheid bij, het is gewoon een actueel onderwerp"). Kimman komt tot de volgens hemzelf paradoxale conclusie dat kwijschelding heel goed lijkt maar voor de schuldenlanden slecht uit kan pakken. Belangrijk in zijn betoog is het uitgangspunt van de 'soft state'. Veel schuldenlanden hebben een niet-werkend bestuursapparaat en zijn in de problemen gekomen door een absoluut mismanagement. Ga je schulden kwijschelden dan hebben de rijke landen geen belang meer bij de arme landen en bestaat het gevaar dat de interesse van de rijke landen ophoudt. En dat is altijd in het nadeel van het schuldenland, aldus Kimman. Bij schuldenherstructureringen (à la de plannen van de Amerikaanse (oud-)ministers Baker en Brady: deels saneren, deels uitstellen) blijft een relatie bestaan en zullen de

rijke landen eisen stellen aan het economische en politieke beleid van arme landen. Aldus Kimman.

U noemt kwijschelding "generous maar paternalistisch". Is echter niet juist de schuldenherstructurering veel paternalistischer. U zegt eigenlijk dat het goed is dat schuldenlanden in de greep van banken en rijke landen blijven om zo het beleid van de schuldenlanden te veranderen.

"Paternalistisch is de ander niet als gelijkwaardig beschouwen en dat gebeurt bij giften. Ik heb niets tegen giften. Veel Afrikaanse en Caraïbische landen zijn zo ziek, daar rest misschien niets anders dan hun schulden gewoon te schrappen. Maar tegen de Zuid- en Midden-Amerikaanse landen en dan met name de grote drie, Brazilië, Mexico en Argentinië, kan je niet hard genoeg zijn. Met hen moet je volstrekt gelijkwaardig onderhandelen. Dat zijn potentieel rijke landen die echter bestuurd worden door regeringen die niet in staat zijn belasting te heffen en aan een fatsoenlijke inkomensverdeling te doen. Aan hen moet je eisen stellen van structurele veranderingen en meer democratie."

Ondertussen verpaupert daar de massa omdat deze landen zelfs hun eigen voedsel moeten exporteren om rente en aflossing te financieren.

Fel: "Er is geen enkele garantie dat dat zal verbeteren na kwijschelding van schulden. We moeten ophouden zo naïef te zijn: de regeringen van dit soort landen zijn gewoon bandietenbendes."

De redenering in uw rede steunt op het idee dat een schuldenrelatie van belang is om de interesse van de rijke landen voor de arme landen in stand te houden. De schulden hebben een functie buiten zichzelf gekregen. Hoe komt u er bij dat zonder schulden de interesse en betrokkenheid wegvalt?

"Dat is een vrees. Ik, en ik niet alleen, signaleer dat in rijke landen vooral over Afrika een houding bestaat van: weg met die schulden en dan willen we er ook niets meer mee te maken hebben. Niemand investeert daar, velen trekken daar weg. Maar ik kan dat niet erg hard maken, het is een vrees zoals gezegd. Het is een zwak punt in mijn betoog. Als het niet klopt dan klopt de redenering niet meer."

Een schuld is een schuld en je kan niet hard genoeg zijn, zegt u. Er sijpelt ook iets van een waarschuwing tegen zachte heelmeesters doorheen. Het klinkt nogal moralistisch.

"Ongetwijfeld. Dat is een gevaar dat een ethicus altijd loopt."

Hij werd in 1965 jezuïet. Sinds 1983 is hij door de orde onderhouden om zich helemaal bezig te kunnen houden met de economische ethiek ("van ethiek wordt je niet vet"). Op de vraag hoe zijn geloof zijn ethiek beïnvloedt blijft het lang stil. "Ik ben er eigenlijk nog niet achter wat de katholieke economische ethiek is. Mijn standpunt bijvoorbeeld inzake Zuid-Afrika verschilt van die van de Nederlandse bisschoppen. Die zijn radicaler, die willen dat KLM niet meer vliegt op Zuid-Afrika. Maar hun standpunt is weinig systematisch en dat wil ik wel zijn." Even later: "De christelijke theologie heeft nog weinig gezegd over de economie. Ik ga me daar nu in verdiepen. Het is te simpel om zomaar de grondbeginselen uit het evangelie als gerechtigheid, liefde en vergeving toe te passen op een probleem als schuldenvraagstuk. Kijk, het Onze Vader zegt: 'vergeef ons onze schulden' - dan ben je dus snel klaar, maar dat is te simpel."

Jelle van der Meer

Universiteit

Algemeen

Promotie drs. M.A. Vos

Op 27 okt. promoveert drs. Vos op het onderwerp: 'New observations to identify abnormal impulse formation in the intact heart'. Promotor prof.dr. H. Wellens. In Nederland lijden veel patiënten aan hartritmestormen. De ernst van dit probleem varieert van onschuldig tot levensbedreigend. Om deze patiënten optimaal te kunnen behandelen is gedetailleerde kennis van de ritmestormis noodzakelijk. Bekend is dat deze ritmeproblemen door verschillende mechanismen kunnen worden veroorzaakt. Bij patiënten is het echter niet duidelijk welke betekenis elk mechanisme bezit, omdat er momenteel geen waterdichte methoden beschikbaar zijn die het verantwoordelijk mechanisme kunnen herkennen. Drs. Marc Vos beschrijft in zijn proefschrift een aantal dierexperimentele observaties die als techniek kunnen worden gebruikt om twee van de mechanismen te onderscheiden. Deze methoden worden momenteel bij patiënten onderzocht. De opgedane kennis moet leiden tot verdere verbetering van de behandeling van patiënten met hartritmestormen.

Benoeming dr. R. Barents

Het CvB heeft met ingang van 1 okt. dr. R. Barents aangesteld als honorair hoogleraar in het recht, in het bijzonder het Europees Gemeenschapsrecht, bij de vakgroep Internationaal Recht van de FdR.

Thomas Hale Ham Award

Aan dr. Herro Kraan, voorzitter van de vakgroep Sociale Psychiatrie, is de 'Thomas Hale Ham Award' toegekend,

RL-AGENDA

26-10 Lezing: 'De zwarte jazz en de blanke liefhebber', door Bert Vuijsje. Aula, 20.00 uur.

27-10 Promotie M. Vos, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

27-10 Concert: reflu d.o.l.v. Hans Dulfer. Muziekschool, 20.30 uur.

28-10 Voorlichtingsdag Geneeskunde, Deb1.

28-10 Voorlichtingsdag Gezondheidswetenschappen, TS53.

02-11 Conference The Economics of Technological Change, Aula, TS53. Info MERIT, tel.888743.

02-11 Lezing: 'Formalisme en de Russische literatuur', door B.J. Amsenga. Aula, 20.00 uur.

04-11 Voorlichtingsdag Geneeskunde, Deb1.

04-11 Voorlichtingsdag Gezondheidswetenschappen, TS53.

07 t/m 10-11 PHO cursus Inleiding in verplegingswetenschappelijk onderzoek, Kasteel Elsloo, Elsloo. Info: PHO Gezondheidswetenschappen, tel. 887396.

08-11 Congres Ouderenzorg in Limburg,

voor het artikel 'Comparison of self and expert evaluation of medical interviewing skills' dat hij i.s.m. anderen geschreven heeft. Deze ereprijs wordt jaarlijks toegekend aan één van de ongeveer honderd inzenders van artikelen voor de RIME-conference.

Diefstal

Op 9 okt. werd uit een leslokaal aan de TS 53 een polstasje uit een aktentas gestolen, die gedurende een half uur onbeheerd was achtergelaten.

Bibliotheekinstructie

Iedere eerste maandag van de maand, dus deze keer op 6 nov., wordt om 14.00 uur bibliotheekinstructie gegeven in de bibliotheeklocaties AZM/BMC, Bonnetfanten en Randwijk. Vooraf inschrijven bij de uitleenbalie is gewenst.

Demonstratie uni-post

In iedere organisatie is post van groot belang. Er ligt een schat aan informatie in verborgen die, mits eenvoudig op te zoeken, de bedrijfsvoering enorm kan ondersteunen. UNI-POST is een professioneel postdocumentatiesysteem, waarmee u snel en handig al uw inkomende en uitgaande post kunt registreren en de afhandeling ervan kunt bewaken. UNI-POST is menu-gestuurd en kenmerkt zich door eenvoudige, zichzelf wijzende functies. UNI-POST is geschikt voor alle IBM-compatible PC's werkend onder MS-DOS. Toegespitste functionaliteit en kwaliteit van UNI-POST zullen worden getoond tijdens een demonstratie die plaatsvindt op woensdagochtend 22 nov. De locatie, alsmede het aanvangstijdstip, wordt binnenkort bekend gemaakt. Opgave uiterlijk 3 nov. Voor aanmeldingsformulieren en nadere info: Maya Verhoeven, Rekencentrum, tel. 888506 of Robert Smits, ADP, tel. 887169.

Agenda KOKO

di. 31 okt.: video 'cry in the dark', 20.30 & 22.30 uur. Eerstejaars koken voor ouderejaars, in-

Deb1, 9 uur, info: tel. 888381/367.

09-11 Promotie C. van Vliet, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

09-11 Promotie G. Homminga, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

09-11 Lezing: 'De Russische cinema', door Mark Paul Meyer. Aula, 20.00 uur.

10-11 Inauguratie prof.dr. J. Backhaus en prof.dr. C. Wolff, Aula, TS53, 15 uur, info: tel. 887141/7210.

10-11 Studiedag over het Akkoord van Schenken. Collegezaal, Zwingelput 4, 10.15-17.00 uur. Organisatie: Vakgroep Strafrecht/Criminologie. Info: tel. 887377.

11-11 Voorlichtingsdag Rechtsgeleerdheid, ZW4.

11-11 Voorlichtingsdag Economie, TS53.

15-11 Bijeenkomst International Association of Cancer Registries, MECC, info: tel. 254059.

16-11 Promotie P.Falger, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

16-11 Lezing: 'Russische kunst en architec-

Dienst Voorlichting

"Bulletin" wordt verzorgd door de Dienst Voorlichting. Kopij inleveren bij de redactrice van deze rubriek, Noortje van Putte, kamer 0010, Bouillonstraat 3, op speciale kopijbladen (bij haar verkrijgbaar). Kopij dient UITERLIJK VOOR VRIJDAG 12 UUR ingeleverd te worden voor de Observant die de donderdag daarop verschijnt. De Dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Externe berichten worden meestal niet opgenomen. Informatie: Noortje van Putte, tel. 887171.

schrijven voor 30 okt. en ouderejaars voor 31 okt. Om 18.30 uur in de kroeg. wo. 8 nov.: denk eraan, bereid je voor, verzin iets doms of origineels: het smartlappenfestival! ma, di, wo, do: mensa om 19.00 uur. Inschrijven op de kroeg voor 16.00 uur. Info: KOKO, Hoogbrugstraat 1, tel. 215418.

Proefpersonen gezocht

Het Instituut voor Geneesmiddelen, Veiligheid en Gedrag (R.L.) zoekt vrijwilligers/-sters voor deelname aan een antidepressivum onderzoek. In deze studie zal een recent ontwikkeld middel tegen depressiviteit worden vergeleken met een reeds langer bestaand medicament, en met een 'nepmiddel'. Deelnemers zullen hiervoor, na een medische keuring en een grondige training, gespreid over een periode van enige maanden (dec. '89 / april '90) 8 avonden gedurende ± 3,5 uur worden getest. Bovendien zal door de deelnemers gedurende 4 periodes van 8 dagen dagelijks een medicament worden geslikt. De test bestaat uit het verrichten van enige computeropdrachten in het laboratorium van het instituut, gevolgd door een rijvaardigheidstest op de autosnelweg. Een ruime financiële vergoeding wordt geboden. Naast een goede motivatie verlangen wij van de vrijwilligers; goede gezondheid, leeftijd tussen 23 en 40 jaar, ruime rijvaardigheid (minimaal 8.000 km / jaar). Voor meer info: Drs. H. Swijgman of Drs. M. van Bortel, I.G.V.G., tel. 474591.

Subsidie epilepsie onderzoek

De Commissie Landelijk Epilepsie Onderzoek TNO(CLEO-TNO) heeft de inschrijving voor aanmelding van nieuwe onderzoeksvoorstellen, betrekking hebbende op alle terreinen van epilepsie en haar bestrijding, opengesteld. Deze subsidie heeft in principe een aanvullend karakter. De uiterste inzendingdatum is gesteld op 19 jan. 1990. Subsidie-aanvraagformulieren en nadere info: CLEO, Postbus 188, 2300 AD Leiden, tel. 071-214441.

Feest COC

Op 11 nov. zal de vijftiengste Pink

tuur en hun relatie met de hedendaagse kunst', door Jean Leerling. Video: 'The Russian Artistic Experiment'. Aula, 20.00 uur.

17-11 Promotie J. Verschuuren, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

17-11 Promotie J. Drieman, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

18-11 Voorlichtingsdag Economie, TS53.

22-11 Lezing: 'De Russische architectuur', door Kees Christiaanse. Aula, 20.00 uur.

23-11 Promotie R. Mertens, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

23-11 Promotie G. ten Velde, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

24-11 Promotie A. Schrijvers, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

24-11 Promotie Hr.Mahabier, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

24-11 Congres Economie van de Ouderenzorg, MECC, info: tel. 887439.

28-11 t/m 1-12 Cursus "Onderzoek en verpleegkunde in de cardiologie". Info: Mw. Senten, Verplegingswetenschap RL, 887284.

Party gehouden worden in de Dominikanerkerk. Ter gelegenheid daarvan wordt op 10 nov. in de Stadsschouwburg een Pink Night georganiseerd, die om 23.00 uur begint in het Theatercafé en de Redoutezaal, waar een aantal optredens zullen plaatsvinden. Het programma van het feest op zaterdag begint om 20.45 uur.

Onderwijs

Bureau Studentendecanen

Bij het bureau Studentendecanen kunnen alle studenten en auditoren van de RL met vragen en problemen terecht. De decanen geven voorlichting en advies bij vragen van studenten m.b.t. hun sociale en economische situatie. Hierbij valt te denken aan o.a.: uitstel van militaire dienstplicht, studiefinanciering en uitkeringen, studievertraging, studieonderbreking, aanmelding, loting, plaatsing, inschrijving en inschrijvingsduur, beroepsprocedures, inschrijving als auditor, resp. extraneus, beroep op noodfonds, (vervolg)opleidingen. Ook voor begeleiding bij problemen van meer persoonlijke of psychische aard kan men een beroep doen op het decanaat. B.v.: onzekerheid, gespannenheid, concentratieproblemen, vage lichamelijke klachten, eenzaamheid, moeilijkheden in het leggen van contacten, vragen omtrent de eigen identiteit, problemen/conflicten met de partner, sexualiteit, conflicten met de ouders, moeilijkheden bij het zelfstandig wonen. Open spreekuur: dinsdag en donderdag 14.00-16.00 uur en woensdag 17.00-19.00 uur. Telefonisch zijn de decanen bereikbaar: maandag t/m vrijdag 13.30-14.00 uur. Het secretariaat van bureau Studentendecanen is geopend: maandag t/m vrijdag 13.30-16.30 uur. Dan kunnen ook afspraken met een van de decanen gemaakt worden. Medewerkers: drs. Ruud v.d Berg (decaan), mr. Heleen de Bruin (hoofd), mw. Juliëtte Creemers (decaan), drs. Jos v.d. Schaft (decaan). Bou3, kamer 0306, tel. 887354.

Studie-infotheek

In de studie-infotheek van bureau Studentendecanen is informatie aanwezig m.b.t. studierichtingen en afstudeerrichtingen binnen het Nederlands Wetenschappelijk Onderwijs en het Hoger Beroepsonderwijs. Ook voor informatie over de arbeidsmarkt, militaire zaken, handicap, etc. kan men in de studie-infotheek terecht. Laatste aanwinsten: Elseviers Studiaalmanak 1989/1990 en Elseviers Beroepenalanak. Tevens de nieuwste HBO-almanak en het Poenboek. Studie-infotheek: geopend maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 14.00-16.30 uur en woensdag 16.00-19.00 uur, Bou3, kamer 0310B, tel. 887351.

Steunpunt Studiefinanciering

Het Steunpunt Studiefinanciering Maastricht geeft algemene en individuele informatie en advies aan al degenen in de regio, die te maken hebben/krijgen met vormen van studiefinanciering en centrale inning van lesgeld, ongeacht onderwijssoort of onderwijsinstelling. Deze info wordt verstrekt per telefoon (06-lijnen), aan de balie en op voorlichtingsbijeenkomsten. Brochures en formulieren zijn aan de balie te verkrijgen. Openingsdagen: maandag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur en 14.00-16.00 uur, tel. 3212151, Len.26.

Bureau Inschrijvingen/Centrale Studentenadministratie
Centrale Studentenadministratie: telefo-

nisch bereikbaar via tel. 887158/715 maandag t/m donderdag 13.30-16.30 uur en vrijdag 9.00-12.00 uur. De balie van Bureau Inschrijvingen is op bovengenoemde tijden geopend, inga- Len.26.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturnummer op brief enveloppe binnen 10 dagen richten aan de Dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 130

Het Rectoraat verzorgt naast het secretariaat van de rector magnificus ook de coördinatie en organisatie van promoties, inaugurale redes en afscheidscolleges; tevens wordt administratieve ondersteuning verleend voor het college van decanen. Hierdoor is het Rectoraat een knooppunt binnen de universiteit met veel contacten en meestal een grote drukte. Gezien de omvang van de activiteiten is het werk zeer afwisselend. Wij zoeken zo spoedig mogelijk een handige, vlot werkende **ADMINISTRATIEF MEDEWERKER (M/V)** voor 0.9 fte met een proeftijd van 2 jaar, waarna een vaste aanstelling mogelijk is. Taken: administratieve werkzaamheden voor het college van decanen o.a. inzake promoties en inaugurale redes; postbehandeling; het typen van brieven; het bijhouden van het archief. De werkzaamheden dienen in nauw overleg met de secretaris te worden uitgevoerd. Functie-eisen: HAVO-diploma, goede typevaardigheid, ervaring met tekstverwerker strekt tot aanbeveling (Apple, Macintosh SE). Een goede beheersing van de Engelse taal, beheersing van Frans of Duits strekt tot aanbeveling. Salariëring: Afhankelijk van opleiding en ervaring maximaal f 2.755,— bruto per maand (schaal 4 BBRA 1984) bij een full time aanstelling. Info: mw. L. Huizinga (tot 23 nov.), tel. 887096 en bij mw. F. van Engelshoven, tel. 887210 (beiden werkzaam op het Secretariaat Rectoraat).

Interne vacature 131

De Economische Faculteit vraagt voor de sectie Organisatie van de vakgroep **Bedrijfseconomie** een **TOEGEVOEGD DOCENT** voor 0.5 fte tot 1 januari 1991. De docenten werken in interdisciplinair teamverband aan de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs: uitwerking curriculum, vervaardigen studiemateriaal, onderwerpen van toetsvragen, begeleiden van onderwijsgroepen, organiseren en uitvoeren van speciale activiteiten zoals het practicum 'onderhandelen' en het onderhouden in dat kader van contacten met het bedrijfsleven. Kandidaten dienen aan de volgende kwalificaties te voldoen: - doctoraal examen in relevante studierichting (bijv. bedrijfseconomie, bedrijfskunde, organisatiepsychologie); - enige onderwijservaring op het terrein; - goede communicatieve vaardigheden. Salariëring afhankelijk van opleiding en ervaring min. f 3.231,— en max. f 6.100,— bruto per maand (schaal 10 en 11 van de BBRA). Info: mw. M. Mulder, tel. 888806.

Congressen

Lezing dr. Griez

Op 17 nov., kamer 2 Vijverdal (achter de portier), wordt van 12.00 tot 13.30 uur een lezing gegeven door dr. E. Griez (vakgroep Klinische Psychiatrie), getiteld: 'Theoretical implications for studies in anxiety induction' met aansluitend een paneeldiscussie. Dit wordt georganiseerd door de stichting IPSE. Info: tel. 299772.

Sport

Schaatsen

Voor diegenen, die op welke manier dan ook geïnteresseerd zijn in schaatsen de komende winter, op de 400 meter kunstijsbaan in Geleen, wordt op maandag 30 okt. een bijeenkomst georganiseerd in sporthal Randwijk, om 20.30 uur. Personen die wel geïnteresseerd zijn, maar op deze avond niet kunnen komen, kunnen contact opnemen met Matthijs Hesselink, tel. 437803.

Zelfverdediging

Voor de te starten cursus zelfverdediging zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Start cursus: 2 nov., van 21.30 - 22.30 uur bij sportschool Zenden. Kosten: f 40,- (normaal tarief f 80,-) voor 8 lessen van 1 uur. Inschrijven bij buro LV&S.

Bergbeklimmen

Iedere dinsdag MaasSAC-training van 19.00 tot 20.15 uur in de sporthal Randwijk o.l.v. Hans Laners.

Agenda Lagakari

Locatie D'n Avanceur, 20.00 uur.
Do. 2 nov.: inauguratie nieuwe leden
Do. 16 nov.: diësfest (2e verjaardag)
Do. 30 nov.: algemene ledenvergadering
Do. 7 dec.: pakjesavond
Cursus, niet-leden f 2,50, leden gratis
Do. 9 nov.: schiemanen
Do. 21 dec.: vaartheorie
Biotopknappen, Heerderdwarstraat, loods
ma. 30 okt., ma. 13 nov., ma. 27 nov., ma. 11 dec.

Geneeskunde

Koopavond

Op 27 okt., om 20.15 uur, in café de Tribunal, TS 1, wordt door Ko Beraad de Koopavond georganiseerd. Deze avond zal gevuld worden met het jaarlijks terugkerende thema: 'Verse co's'. De bedoeling is dat net begonnen co-assistenten vertellen over hun eerste ervaringen en/of indrukken. We hopen van elke stage in het 5e jaar 2 verse co-studenten te hebben als sprekers.

Gezondheids- wetenschappen

Lezing 'brand en de vragen'

Maandag 30 okt. organiseert de Commissie Lezingen van de Medische Faculteitvereniging REFLEX een lezing over het brandwondencentrum te Beverwijk.

Dhr. H. Hoekstra, als arts-assistent chirurg werkzaam in het centrum, zal aan de hand van dia's en een videofilm iets komen vertellen over zijn werk in het brandwondencentrum. De lezing zal gehouden worden in de aula, TS 53, om 18.30 uur.

Curriculumgroep propedeuse

Wie van de 1e jaars studenten GW wil in de curriculumgroep propedeuse? Info: Antoinette de Bout, tel. 251166 of Gabriëlle Steggerda, tel. 436828.

Toets wiskundedeficiënten

Inschrijfformulieren voor de toets, die (voorlopig) gepland is op 26 jan. 1990, zijn verkrijgbaar bij de studieadviseur, Dhr. van der Meulen, en bij Dhr. Engelen van het Avondcollege Maastricht.

Planningsgroep statistiek

Er zijn twee vacatures voor studentleden (eerste- of tweedejaars) bij de planningsgroep Statistiek. Geïnteresseerden worden verzocht contact op te nemen met J. Einmahl, vakgroep Medische Informatica en Statistiek, tel. 888393.

Stageplaats GVO of GVK student(e)

In het kader van de voorbereiding van een onderzoeksproject naar de effecten van voorlichtingsprogramma's aan diverse groepen reumapatiënten is nog een stageplaats beschikbaar voor een student(e) GVO of GVK (4e, 5e of 6e jaars). Het accent in de stage zal vooral liggen op het ontwikkelen en uittesten van meetinstrumenten via een literatuurstudie en verkennende interviews. De te operationaliseren concepten betreffen allen psychologische factoren, onder andere het welbevinden van reumapatiënten, hun gezondheidsgedragingen, de houding ten opzichte daarvan e.d. (Fishbein & Ajzen Model). Het stage-onderzoek kan worden uitgevoerd in de periode december 1989 t/m april 1990. De onderzoeksactiviteiten vinden plaats in Heerlen, Sittard en Maastricht. Voor opgave of verdere info tot 15 nov.: drs. J. Kleijnen, Sectie Veroudering, Kap.2, tel. 887320/7319.

Vacature blokplanningsgroepen

De Begeleidingscommissie Vrouwenstudies is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het doctoraal tracé vrouwenstudies GW. Voor 6 blokplanningsgroepen zoeken we nog studentleden.
- Vroedvrouwen, huisartsen en gynaecologen
- Interventiestrategieën ten aanzien van vrouwen en voeding
- Vrouwen, bewegingspatronen en gezondheid
- Thuiszorgtechnologie
- Sexe en gender
- Methodologie en levensstijl.
Tweede- of derdejaars studenten die mee willen werken aan de ontwikkeling van het onderwijs vrouwenstudies worden verzocht binnen 14 dagen te reageren. Opgave en info: M. Gregoire, K. Horstman, Abt.2, tel. 888767/372.

Studentleden SRC gezocht

In de studierichtingscommissie (SRC) bestaan 4 vacatures voor studentleden. De SRC adviseert de faculteitsraad gevraagd en ongevraagd t.a.v. het onderwijs. Zij bestaat uit 8 leden, waarvan 4 studentleden die zitting hebben voor de periode van één jaar. De vergaderfrequentie is 1 maal in de drie weken en de gemiddelde tijdsinvestering bedraagt 4 uur per week. Van de kandidaten wordt verwacht dat zij betrokken zijn bij het onderwijs en dat zij in staat zijn een mening te vormen en deze uit te dragen. Het strekt tot aanbeveling

Dienst

Voorlichting

wanneer men bereid is om voor de periode van 2 jaar lid te zijn. Tevens dient de kandidaat deel te nemen aan het GW-overleg. Info: Edith Dekker, tel. 252216 of Ariadne Rook, tel. 438253 (de huidige leden).

Rechts-geleerdheid

Kollege Overheid

Woensdag 1 nov. 13.00 uur Mabi-bioscoop kollege Overheid.

Kollege Recht, markt en staat

Woensdag 1 nov. 15.00 uur Mabi bioscoop kollege Recht, Markt en Staat.

Responsiecollege bedrijf

Woensdag 1 nov. 16.00 uur Kollegezaal, responsiecollege Bedrijf.

Propedeusebuluitreiking dagopl.

De propedeusebuluitreiking van de dagopleiding vindt plaats op woensdag 1 nov. om 11.00 uur in de aula, TS 53. Aanmelden voor de uitreiking voor 15 okt. 1989 uitsluitend aan de balie of via het postbusje van buro onderwijs (onder de informatieborden). Degenen die niet aan de uitreiking wensen deel te nemen, hoeven zich uiteraard niet aan te melden, maar kunnen hun propedeusebul vanaf donderdag 2 nov. aan de balie afhalen.

Responsiecollege bedrijf

Woensdag 8 nov. 16.15 uur Kollegezaal, responsiecollege Bedrijf.

Kollege Overheid

Woensdag 8 nov., 13.00 uur Mabi-bioscoop, hoorkollege Overheid.

Kollege Recht, Markt en Staat

Woensdag 8 nov., 15.00 uur Mabi-bioscoop, hoorkollege Recht, markt en staat.

Economie

Uitwisseling met Moskou

EFM organiseert voor derde- en vierdejaars studenten economie een uitwisseling met de State University of Moscow. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij activiteiten organiseren. Voorlopige inschrijving sluit op 28 okt. Actietijd week 14 en week 24 1990. Kosten ± f 750,- per deelnemer. Info: EFM, tel. 888756.

Forum herprogrammering

Binnen de FdEW is een uitvoerige discussie gaande omtrent een eventuele herprogrammering van het onderwijsprogramma. Er komen zaken aan de orde als het functioneren van de onderwijsgroepen (bv. de aanwezigheidsverplichting), het toetsstelsel (bv. de invloed van practico's op blootoetsen en VGT's) en de integratie tussen AE, BE en KE. Om tot een goed overwogen voorstel te komen is het van belang dat ook de studenten hun ervaringen en hun mening over dergelijke zaken naar voren brengen. De Onderwijscommissie van de EFM heeft gemeend dat dit het beste kan gebeuren in de vorm van een forumdiscus-

sie met studenten en medewerkers. Dit forum bestaat uit een drietal studenten en zal worden ingeleid door prof. Hans Kasper, voorzitter van de Commissie Herprogrammering. Gediscussieerd zal worden aan de hand van drie stellingen:
1. Het geven van overzichtcolleges, waarin de grote verbanden tussen de te bestuderen onderwerpen zullen worden aangegeven, verhoogt de inspanning van de studenten in het onderwijs.
2. Summatieve toetsing sluit minder goed aan op het PGO dan het huidige toetsstelsel.
3. De organisatie van het onderwijs is een dusdanige bottleneck, dat men hiermee met de vormgeving van het onderwijs rekening moet houden.
Dit forum vindt plaats op woensdag 1 nov. om 16.00 uur in kamer 1090, TS 53.

Algemene ledenvergadering MAES

Op 30 okt. houdt MAES zijn algemene ledenvergadering. Van 16.00 tot 18.00 uur in kamer 0089, TS 53.

Informatietechnologie en ...

E.F.M. Mercurius organiseert een lezing voor studenten Bedrijfseconomie van de afstudeervariant 'Bestuurlijke Informatiekunde'. Drs. A. Schotgerrits, partner van Nolan, Norton & Co (een informatietechnologiebedrijf van KPMG), zal een lezing houden over 'Informatietechnologie en Concurrentieel Voordeel'. De lezing zal plaatsvinden op maandag 30 okt. om 14.00 uur in kamer 2000, TS53. Voor Mercuriusleden is de entree gratis, niet-leden betalen f 2,50.

Mercurius

De onderwijscommissie van MERCURIUS kan nog enkele enthousiaste mensen gebruiken. Sollicitaties: kamer 3029, TS 53.

Rijksuniversiteit Groningen

RUG

Assistent in opleiding operations research

(vac.nr. 891008/1865)

ten behoeve van het project "Landbouwplanning onder onzekerheid: analyse van landbouwproductiesystemen in ontwikkelingslanden" bij de sectie Operations Research van de vakgroep Econometrie van de Faculteit der Economische Wetenschappen.

Taakomschrijving

Het voorgestelde onderzoek is een onderdeel van het interdisciplinaire onderzoeksprogramma AGRISK over risico's in de voedselvoorziening in ontwikkelingslanden. De assistent in opleiding zal technieken uit de operations research, met name lineair en stochastisch programmeren, gebruiken als instrument om productiesystemen op het Centrale Plateau in Burkina Faso te analyseren. Speciale aandacht zal worden geschonken aan de bestudering van strategieën om de voedselveiligheid te vergroten. Nauw zal worden samengewerkt met onderzoekers van andere disciplines, zowel in Burkina Faso als in Nederland.

Vereisten

- doctoraal examen econometrie, wiskunde of landbouwwetenschappen, met goede kennis op het gebied van operations research en statistiek
- ervaring met de verwerking van grote hoeveelheden statistische gegevens
- kennis op het gebied van landbouweconomie, ontwikkelingsproblematiek strekt tot aanbeveling.

Het salaris bedraagt op grond van ministeriële richtlijnen f 1.778,- bruto per maand in het eerste en f 3.168,- bruto per maand in het laatste aanstellingsjaar.

Opmerkingen

De aan te stellen AIO's zullen deelnemen aan het opleidingsprogramma dat door de AIO-school van de faculteit in samenwerking met de landelijke netwerken wordt georganiseerd. De aan te stellen AIO's zullen worden belast met enkele onderwijstaken, zoveel mogelijk in samenhang met het desbetreffende onderzoeksproject. De aanstelling vindt plaats voor de duur van vier jaar en dient uit te monden in een proefschrift. Datum indiensttreding: zo spoedig mogelijk. Nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij Prof. Dr. Ir. C. Schweigman, telefoon (050) 63 38 12 of Dr. W.K. Klein Haneveld, telefoon (050) 63 37 86.

Werken aan de grenzen van het weten

ACADEMISCH ADVIESCENTRUM

Voor een weloverwogen
benadering van het
fenomeen **VERZEKERING**
in de ruimste zin van het
woord.

B.V. Verzekeringsbureau
voor Academi

Pro Civibus

AMSTERDAM 020-736111

GRONINGEN 050-184114

Autorijschool Dorssers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer
niet slaagt voor het rijexamen,
betaalt u de tweede keer niets.

Door het houden van
proefexamens wordt u optimaal
voorbereid op uw examen.
U betaalt slechts fl.35,- per rijles
in VW golf. Tevens het adres
voor uw motorrij-opleiding.
Bel voor informatie 043- 616153.

GRIEKSE EETHUIS

hellas

DE BETERE GRIEKSE
SPECIALITEITEN

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes

Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur
Dinsdags gesloten

Alex. Battalaan 61
Maastricht. Tel. 043-215358

NIEUWE MOGELIJKHEID VOOR KINDEROPVANG

"PUK en MUK"EN
Kapelstraat 2
Maastricht Oost
Postcode: 6226 EB
Tel: 043-624231

"PINOKKIO"
Cantecleerstraat 110d
Maastricht West
Postcode 6217 BX
Tel: 043-473023/434472

Beide creche's bieden kinderopvang voor kinderen van
0 t/m 4 jaar en onderscheiden zich van andere creche's op
de navolgende punten.

- U kunt uw kind brengen binnen de openingstijden van
beiden creche's tussen 08.00 en 18.00 uur. U bent dus niet
gebonden aan vaste blokken of dagdelen.
- U betaalt alleen wanneer u uw kind daadwerkelijk brengt.
- U betaalt niet tijdens vakantie of ziekte van het kind mits u
12 uur van te voren afmeldt.
- Onze creche's zijn gezellig maar vooral klein van opzet en
waarborgen een zekere initiatief.
- Wij werken nog niet met een wachtlijst.

FULL - COLOR KLEURKOPIES

Kleurkopieën zijn gelijk aan uw foto's of dia's
CANON COLOR LASER COPIER

Vele mogelijkheden o.a.:

Kleuren splitsen of toevoegen: aan een deel van een foto of aan een
stuk tekst. Negatief/positief: vanaf een negatief beeld direkt een positief
maken (en omgekeerd). Dia's: vanaf dia's bijv. uitgegroot naar A4 of A3
Groot zoombereik: het zoombereik loopt van 50% tot aan 400 %. Hier-
door heeft u de mogelijkheid een afbeelding te laten maken van het
formaat van 20 A3 vellen (1682 x 1189 mm.) of een belangrijk onderdeel
van een origineel te laten vergroten in prachtig full-colour. Sheets in kleur
Enz. enz.

DELNOY DRUKKERIJ - COPYSHOP - LICHTDRUKKERIJ
Abtstraat 23 6211 LS Maastricht tel. 043-219455 Fax 043-256560

CRALS TAXI'S

Part-time taxichauffeurs

gevraagd voor weekend.
Malbergsingel 6, 6218 AV Maastricht
Tel. administratie: 043-435000

**free
record
shop**
ZO'N PLATENWINKEL!

ALS JE 20 - 28 JAAR BENT
en je wilt je geloof wáarmaken
ten bate van je medemens,
voor heel je leven,
binnen een internationale,
veelzijdig gevormde gemeenschap
van ruim 24.500 leden, in Jezus' spoor:

DE JEZUIETEN.

óf je wilt je als vrijwillig(st)er
vanuit een groep 1 of 2 jaar
inzetten voor sociaal werk:

JESUIT EUROPEAN VOLUNTEERS.

Meer weten?
Bel: 020-763540 en geef je op voor de

INFORMATIEDAG

zaterdag 11 november
(aanvang: 10.30 uur; slot: 17.00 uur).
Ignatiushuis, Hobbemakade 51,
Amsterdam (bij Rijksmuseum, tram 16).

BOEKHANDEL SERVAAS STOPT ERMEE

de wetenschappelijke boekhandel SERVAAS gaat de deuren aan het Vrijthof sluiten.

Alle boeken moeten op korte termijn worden verkocht.

Het hele pand moet eind dit jaar leeg.

VANAF MORGEN WORDEN ALLE BOEKEN
(exclusief bestellingen, school- en studieboeken)
MET KORTINGEN VERKOCHT.

Wij starten deze week met **10 %** korting en elke week doen we er **5 %** bij.
(tot max. 50% korting in december)

**DAAROM
VANAF NU...**

GAAN WEG MET

AL ONZE

BOEKEN
(exclusief bestellingen, school- en studieboeken)

DEZE WEEK

20%

KORTING

BOEKHANDEL
SERVAAS

MAASTRICHT VRIJTHOF 29 TEL. 043 - 250054

Samengesteld door Lucia Geurts

Audities NSK

Het Nederlandse Studenten Kamerkoor houdt donderdag 2 november audities in de stedelijke muziekschool aan de Maartenspoort tussen 17 en 20 uur. Het NSK wordt ieder jaar opnieuw samengesteld uit studenten uit heel Nederland. Na een repetitie-periode, die bestaat uit drie weekeinden en een week, geeft het koor acht concerten. Naast Nederlandse universiteitssteden, zal dit jaar ook Bonn opgenomen worden in de tournee. Op het programma staat muziek van na 1945 van Nederlandse componisten op gedichten van Emily Dickinson, onder anderen van Wim Dirriwachter, Kees van Baaren, Rudolf Escher en Robert Heppener. Daarnaast zal een compositie van Caroline Ansink op tekst van Paul Celan in première gaan. Dit stuk is voor deze gelegenheid geschreven in opdracht van het NSK. Het gehele project staat onder leiding van de nieuwe dirigent Daniël Reuss.

Wie wil deelnemen aan het NSK-project moet 225 gulden betalen. In dit bedrag zitten alle reis- en verblijfkosten. De repetitiesweekeinden zijn 27/28 januari, 3/4 februari en 17/18 februari 1990. De repetitiweek is tijdens de voorjaarsvakantie. De concerten zijn tijdens de eerste drie weekeinden van maart. Inlichtingen en aanmeldingen: Lidwien Camps, tel. 030-716606.

Hölderlin

In de cyclus "Signe-literatuur", die dit jaar geheel is gewijd aan Duitse poëzie, houdt Ad den Besten een lezing over Friedrich Hölderlin (1170-1843) op zondag 29 oktober in galerie Signe, Akerstraat 82a in Heerlen. De bijeenkomst begint om 14 uur. Een inleiding over de persoon van de dichter en zijn werk en over de gedichten die in de lezing ter sprake zullen komen is verkrijgbaar bij de galerie. Hölderlin neemt in de Europese poëzie een belangrijke plaats in en blijkt telkens weer voor jonge dichters een inspiratiebron te zijn. Dichter-vertaler Ad den Besten is literatuurdocent aan de universiteit van Amsterdam. Hij gaf vorig jaar een groot deel van Hölderlins werk uit. In de lezing gaat Den Besten ondermeer in op de vraag

waarom hij zo door Hölderling gegrepen wordt. Het publiek krijgt gelegenheid om met hem van gedachten te wisselen. De entree voor de lezing is vijf gulden, inclusief koffie.

Maarten Altena Octet

Zondagmiddag 29 oktober om 15.30 uur treedt op het Intropodium in de muziekschool het Maarten Altena Octet op. Het programma heet Asfalt en bestaat uit nieuwe composities van Gilius van Bergeijk, Huba de Graaf, Paul Termos, Steve Martland en Altena zelf. Het octet, in 1981 opgericht tijdens het tweede claxonfestival in Utrecht, bestaat uit twee strijkers, twee slagwerkers, twee koperblazers en twee rietblazers. De muzikanten komen uit Nederland, Engeland en de Verenigde Staten. De componisten die belangstelling hebben voor Altena's octet en vice versa hebben een eigenzinnige stijl. Niet alleen de traditie verwerken zij in hun composities, ook de invloeden van de straat en alles wat daaromheen te beluisteren valt.

Afrikaanse workshop

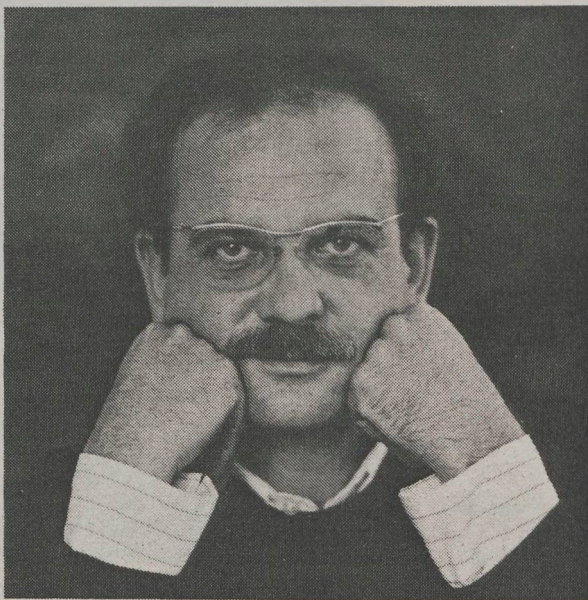
Zaterdag 4 en zondag 5 november zijn in het Lösstheater, Achter de Barakken, drie workshops. Afrikaanse muziek (percussie, zang, dans). Elke workshop duurt twee dagen. Zij worden gegeven door Tidjani en Ernest Cissé en M'Bemba Bangoura uit Guinée. Zaterdagavond krijgen de workshopdeelnemers een Guinese maaltijd. Bovendien treedt de percussiegroep van Cissé, "Fandji", op. Hij studeerde in West-Afrika traditionele ethnische dans en rythmes. Informatie en/of inschrijven: 253933.

Unescolezing Filmhuis

Maandag 6 november organiseert filmhuis Lumière in samenwerking met Unesco een lezing door Cor Dijkgraaf over "De rehabilitatie van de oude binnenstad van Sana'a, hoofdstad van Yemen", aanvang 20.30 uur. Van 3 tot en met 9 november is de Unesco filmweek, met films uit en over Mali, Egypte, Ethiopië, Vietnam, Indonesië, Sri Lanka en Beijing. Aanvang 21 uur. De rest van de maand november is gewijd aan films uit de sovjet. Hierover volgen de keer meer.

G A L E R I E S

WOLFS

Frans Wolfs (foto Franco Gori)

Het voornemen om hooguit een uur uit te trekken voor dit galeriestukje viel in scherven. Frans Wolfs, eigenaar van de gelijknamige galerie aan de Hoogbrugstraat, blijkt goed voor minstens twee uur en een pagina lang. Edelsmid van beroep, houdt hij zich de afgelopen tien jaar bezig met het op alle mogelijke manieren aandacht trekken naar beeldende kunst. Hij heeft een serie kunstkaarten uitgegeven, schrijft kunstbeschouwingen, organiseert tentoonstellingen, helpt een duur restaurant aan een unieke wandversiering, geeft bijzondere boekjes uit, en leidt een galerie annex kunstuitleen. Laat ik me tot deze laatste activiteit maar beperken. Daar gaat deze rubriek tenslotte over.

De kunstuitleen was eigenlijk een poging om uit een diep dal te komen. Na twee jaar een galerie gerund te hebben, zat Wolfs tot over zijn nek in de kunst en de schulden. De eigenzinnige verbouwing van een oud pand in de Heggestraat, waar de galerie aanvankelijk gevestigd was, had veel energie en pecunia opgeslokt. De galerie liep niet zoals het moest. Wolfs kocht kunst, maar verkocht het met moeite. Misschien was Wolfs meer verzamelaar dan handelaar. Hele grafiektentoonstellingen kocht hij op

zoals van Jan van Helden. Hij liep markten af op zoek naar werken van de overleden Limburgse Hagenaar Paul Kromjong. Schilderijen in de stijl van Permeke: donker, bonkig, boeiend. Vooral kunstenaars uit de traditionele school vonden in Wolfs een liefhebber. Nog steeds is een hoek van zijn huidige galerie gevuld met stukken uit deze periode.

Wolfs: "Ik heb op het punt gestaan ermee op te houden. Dat is een crisis die vrijwel elke galeriehouder doormaakt in het derde of vierde jaar. De eerste twee jaar drijf je nog op familie, vrienden en kennissen. Pas daarna begint de werkelijke opbouw. Het kost heel wat jaren hard werken om een zekere naamsbekendheid te krijgen. Heel wat inventiviteit ook." Wolfs is de derde in deze reeks die zegt dat je eigenlijk "niet weet waaraan je begint".

De gedachte achter de uitleen was: als ik al die werken die hier zich maar opstapelen aan mensen te leen geef, dan zullen ze ook wel tot koop overgaan. Mis helaas. Gratis uitlenen van kunst leidde niet tot kopen. Pas toen Wolfs een betaald lidmaatschap instelde, volgens het model van de al bestaande provinciale kunstuitleen (in Bonnefanten ondermeer), ging de zaak lopen. Een deel van de prijs voor het lidmaatschap wordt gespaard. Na verloop van tijd is het spaartegoed hoog genoeg voor de aanschaf van een kunstwerk. Een rendabele formule voor beide partijen. "Eindelijk zag ik een parabolische stijging". Nu telt de kunstuitleen vierhonderdvijftig leden, waaronder zeventig bedrijven. Nog eens ruim honderd mensen staan op de wachtlijst.

Een flinke concurrent van de Bonnefantenuitleen. Het aanbod van Wolfs is meer gevarieerd, minder grafiek, meer schilderijen. Bovendien liggen de aankoopbedragen lager. Volgens Wolfs komt dat door de "sociale functie" van de provinciale artotheek. De afdrachtpercentages zijn hoger, de prijzen dus ook. Om toch voldoende betaalbare werken in huis te hebben is er dus een grote hoeveelheid grafiek verkrijgbaar. "Vanaf het begin heb ik bewust een andere collectie opgebouwd dan het Bonnefanten en de grafiek gewerd. Het criterium voor de collectie zit in mezelf. Het is mijn eigen smaak. Daarbij sluiten zich vanzelf steeds meer mensen aan. Ze herkennen een bepaalde lijn, hoe uiteenlopend mijn collectie ook is samengesteld." In de arthotheek van Wolfs participeren ongeveer dertig kunstenaars. Van der Zander, Stekelenburg, Eikenaar en Terwindt zijn z'n lievelingen. "Van hen vind ik eigenlijk alles mooi en goed. Van sommige anderen spreekt een deel van hun werk me aan."

De kunstuitleen is het zwaartepunt geworden van Wolfs' activiteiten. Het aantal exposities is teruggebracht van ruim tien naar vijf per jaar. Belangrijkste reden: de enorme organisatie. Alle werken van de uitleen moeten elders opgeslagen worden om plaats te maken voor de expositie. Want voor beide activiteiten is zelfs de grote ruimte op de hoek achter hotel Maastricht (een prachtig pand, ooit verkoppunt van laken stoffen en koloniale waren) te klein. Buiten zijn eigen galerie is Wolfs extra actief met exposities: op het ogenblik een in het Limagas-gebouw en volgende week in Artifort.

De galerie blijft gewoon doordraaien, woensdag van 14 tot 18 uur, donderdag 18 tot 20, vrijdag van 14 tot 18, zaterdag van 10 tot 18 en zondag van 13 tot 17 uur.

Lucia Geurts

Theater

Kouwe Drukke, cabaretière Brigitte Kaandorp, Stadsschouwburg, 27 okt.: 20.00 uur.
Terug naar Warschau, Theatergroep Papaver, Löss Theater, 27 + 28 okt.: 20.30 uur.
Volle maan, cabaretduo Michel & Martin, Theatercafé, 27 + 28 okt.: 23.00 uur.
Laat je niet kisten, acteur Joop Doderer e.a., Stadsschouwburg, 28 okt.: 20.00 uur.
De Volgende, Freek de Jonge, MECC, 1 nov.: 20.00 uur.
Brieven uit Latem, Johan Verminnen, Stadsschouwburg, 2 nov.: 20.00 uur.
Romeo & Julia, Ballet Royal de Wallonie, Stadsschouwburg Heerlen, 27 okt.: 20.00 uur.
Art & Pro, (Toneel op toneel) Het syndroom van Stendhal van Frans Strijds, Stadsschouwburg Heerlen, 30 nov.: 20.00 uur.
Laat je niet kisten, klucht met o.a. Joop Doderer, Stadsschouwburg Heerlen, 1 nov.: 20.00 uur.
Close to the Classics, theaterconcert met o.a. Thérèse Steinmetz, Stadsschouwburg Heerlen, 2 nov.: 20.00 uur.
Le pays du sourire (Franz Lehar) par R.O.R.W., Opera Royal de Wallonie Luik, 1 nov.: 14.30 uur + 2 nov.: 20.00 uur.

Muziek

Stadium Generale, concert door Reflud, Zaal Muziekschool, 27 okt.: 20.30 uur.
Limburgs Concertkoor en Limburgs Symphonie Orkest, Staargebouw, 27 okt.: 20.00 uur.
The Nits, popgroep, Staargebouw, 28 okt.: 20.30 uur.
Maarten Altena Octet, Intropodium, St. Maartenspoort 2, 29 okt.: 15.30 uur.
Zemlinsky trio, lunchconcert, Redoute, 1 nov.: 12.30 uur.
Zangkoor Molenberg, m.m.v. Limburgs Symphonie Orkest, Stadsschouwburg Heerlen, 28 okt.: 20.00 uur.
Brabants Blazers Sextet en Wilma Verbeet-Blerens, opmaatconcert Limburgse Componisten Dagen, Stadsschouwburg Heerlen, 29 okt.: 12.00 uur.

Diversen

Stadium Generale, lezing door Bert Vuijsje, Aula Universiteit, 26 okt.: 20.00 uur.
Art and attitude, d.m.v. lezingen, video's, interviews wordt aandacht geschonken aan de wijze waarop kunstenaars anno 1990 stelling nemen t.a.v. kunst en het kunstenaarschap, Jan van Eyck Akademie, 16 okt t/m 13 nov.

Duitse Poëzie, in het kader van de Signe-lezingen spreekt en discuteert de dichter-vertaler Ad den Besten over Friedrich Hölderlin, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 29 okt.: 12 u.
Russische Avantgarde, lezing, Aula RL, 2 nov.: 20.00 uur.

Exposities

Onbegrensd Beeld, KODA (kunstenaresen onder de aandacht), Löss Theater, 7 okt. t/m 5 nov. Openingstijden: di t/m zo van 13-17 uur.
Robert Mangold, recente werken, Bonnefantenmuseum, 8 okt. t/m 28 jan. Openingstijden: di t/m vr 10-17 uur, za + zo 11-17 uur.
Dré Devens, installatie, Bonnefantenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.
Wiel Arets & Wim van den Bergh, Jan van Eyck Akademie - Machina Arte, Bonnefantenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.
Wil Leenders, Octavia Molea Suci, Galerie Artisan, Grote Gracht 43, Maastricht, 4 okt. t/m 11 nov. Openingstijden: di t/m za 13.30-17.30 uur.
Haaijsma, De Bruijn, Beelden, Perroengalerie, Vrijthof 35, Maastricht, 7 okt. t/m 4 nov. Openingstijden: wo t/m za 13-18 uur.
Wim Beek, schilderijen, Galerie Anny

van den Besselaar, Tafelstraat 6a, Maastricht, 7 t/m 29 okt. Openingstijden: do 13-17 uur, vr t/m zo 11-17 uur.
Laurent Hours, (Parijs) fresco's, **Peter Vandenberghe, John Toki, Nancy Frommer en Roberta Laidman**, 4 Amerikaanse keramisten, Galerie De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10 Cadier en Keer, 13 okt. t/m 20 nov. Openingstijden: do 15-20, vr, za en zo 13-18 uur en volgens afspraak.
Stan Goes, werk n.a.v. reis naar Indonesië, Ahrend, Vrijthof 31 Maastricht, 6 okt. t/m 17 nov. Openingstijden: ma t/m vr 9-17 uur.
Nicolas Wolkenar, schilderijen en gouaches, Galerie Fah, Brusselsestraat 80, Maastricht, 22 okt. t/m 1 dec. Openingstijden: vr t/m zo, 13-17 uur.
Piet Killaars, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 15 okt. t/m 12 nov. Openingstijden: wo t/m zo, 14-16 uur.
Per Kirkeby, Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 43, Maastricht, 16 sept. t/m 28 okt. Openingstijden: di t/m za 13-18u.
Freark van der Wal, schilderijen en tekeningen, Museum Van Bommel-Van Dam, 24 sept. t/m 29 okt. Openingstijden: 10-16.30 uur.
VER.I.O. IN VARIA, 11 kunstenaars die hun licht willen laten schijnen op de ontwikkeling van de hedendaagse kunst in Limburg, Herbenusstraat 39 Maastricht. Openingstijden: 20 okt t/m 5 nov.: do t/m zo: 14.00-17.00 uur.

Film

Speelweek 27 oktober t/m 2 november

Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Shame, 20.00 uur
High hopes, 21.00 uur
Pane, amore e fantasia, 22.00 uur

Mabi, Kleine Gracht 24a

Batman, dag. om 20.30 uur. Vr t/m zo om 18.15 uur. Vr t/m zo en wo ook om 14.30 uur.
Blind Fury, vr t/m zo om 14.30 uur, 18.30 + 21.00 uur. Ma, di + do om 21.00 uur. Wo om 14.30 + 21.00 uur.
See no evil, hear no evil, dag. om 21.00 uur. Vr om 14.30 uur. Za + zo om 18.30 uur.
Dream Team, vr t/m zo om 14.30, 18.30 + 21.00 uur. Ma, di, do om 21.00 uur. Wo om 21.00 uur.

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1

Indiana Jones and the last crusade, dag. om 18.00 + 21.00 uur. Za, zo + wo ook om 14.15 uur.
The kickboxer, dag. om 18.30 + 21.30 uur. Vr t/m zo en wo ook om 14.30 uur.
K/9, dag. om 15.00 + 21.15 uur. Za, zo + wo ook om 14.30 uur.

Ach, de liefde...

Stil en eenzaam zat ze op hun tweezitsbank. De hoorn van de telefoon die ze minutenlang tegen het rechteroor geklemd had gehouden zakte wat. Geruisloos sprak hij 'tuut...'

Een traan welde op in haar rechteroog en lichtjes snoof ze haar neus. Het was net geen huilen; met gebroken stem fluisterde ze 'Plots en onverwachts is van mij heengegaan.... Plots en onverwachts is van mij gescheiden.... Plots en onverwachts vrijt nu met een ander...'

Maar noch hun gezamenlijke CD-speler, noch Betty Boop -de mascotte van hun zesjarige relatie- antwoordde. Jonne slikte. Haar blik gleed door hun appartementje. Die foto's op de muur, de boeken in de kast. Zelfs de koffievlek bij het tafeltje; alles, alles moest herinneringen aan Karola als messen in haar ziel snijden. Jonne stond op en liep naar het prikbord. Kijk, daar lagen ze op het strand van Pattaya; toen hadden ze nog gezworen samen honderd te worden. En kijk, daar liepen ze door Watertown. Daar besloten ze dat het nu écht tijd was om een huis te kopen en eens serieus na te denken over een kind.

Ze slikte diep en wenste dat ze aan de cocaine, XTC of alcohol was. Als ze toch gewoon róókte, dan kon ze nu een pakje Gauloises in één reusachtige trek leegroken. Maar ze hield niet van die dingen; ze hield zelfs niet van koffie. Terwijl ze zichzelf dus maar een glas cassis inschonk sprongen tranen van woede en zelfmedelijden in haar ogen. 'Ik haat haar, haat haar,' brulde haar onderbewuste. 'Kom, stel je niet aan,' vond haar rationele boventoon, 'het wordt allemaal wel weer beter, en ga nu alsjeblieft niet de burens op stang jagen door hier als een gek te liggen gieren!'

Haar blik gleed verder door de kamer terwijl haar stijf opgeklemd lippen de schreeuw niet wilden laten gaan. Die appels in de fruitschaal hadden ze nog samen gekocht...

Wat had ze nu zonet aan de telefoon gezegd? Dat zes jaar wel heel mooi en prachtig is, maar dat je nieuwe uitdagingen moest aandurven?

Woedend, nee, ziedend was Jonne. De uitdaging is nu juist om in een wereld waar iedereen maar trouwt, scheidt, samenwoont, uit elkaar gaat, en rotzooit dat het een lieve last is, om in zo'n wereld bij elkaar te blijven.

'Karola,' siste ze tussen haar kiezen door, 'je bent een beest.'

Ze sloeg haar armen over elkaar en besloot dan óók maar hard te zijn. Uit is uit. Een flink stuk wandelen zou goed zijn om haar woede kwijt te raken. Ze liep naar de kapstok om haar jack te pakken.

En daar hing Karola's winterjas naast de hare, zoals-ie daar de hele zomer gehangen had; het leek of ze elkaar lichtjes knuffelden. Zonder het eigenlijk zelf te willen pakte Jonne de jas van haar vriendin van het rekje en trok hem aan.

Ach, die geur... dat was toch écht Karola. Ze koesterde zichzelf in de voering van de jas en streelde het gebasten leer. 'Karola, hoe kan je nou toch zo iets stoms doen,' zei ze tegen de knopen en de kraag, 'ik hou toch nog zoveel van je?'

'Ach, de liefde...' sprak de jas, 'de liefde is als een ijsbaan: koud en langzaam minder.'

Eva

IS LIEFDE TE KOOP?

Een gearrangeerde ontmoeting (foto Franco Gori)

Toen in dit blad plotseling advertenties voor relatiebemiddeling opdoken, maakten we ons toch een beetje zorgen. Zou de alleenstaande universitaire medewerker wel op een verantwoorde wijze aan de man of vrouw worden gebracht? Om de anonimiteit achter de advertenties enigszins te doorbreken, gingen we praten met Marja Schiks, directeur van Partner Consult. Dit bureau specialiseert zich in bemiddeling bij partnerkeuze van academici, HBO'ers of mensen met 'vergelijkbaar ontwikkelingsniveau'. Overigens alleen als het gaat om man-vrouw relaties: "Het is in deze branche gebruikelijk dat je homo's óf hetero's doet, niet gemengd dus."

bericht uit Maastricht

Volgens Marja Schiks zitten mensen met een hogere opleiding liever niet in het brede bestand van algemene relatiebureau's. Partner Consult biedt hen min of meer de garantie dat ze iemand van hetzelfde opleidingsniveau ontmoeten. Wie zijn die hoger opgeleide partnerzoekenden?

Schiks: "In wezen komen hier hele gewone, redelijke en aardige mensen. Het gros van mijn cliënten is rond de vijfendertig, heeft een drukke baan en weinig zin of tijd om iemand te gaan zoeken. Ze hebben wel een leuke vriendenkring, maar daarin is vrijwel iedereen gesetteld, zodat ze nauwelijks alleenstaanden ontmoeten. En na de studententijd is het meestal afgelopen met het uitgaansleven. Bovendien hebben mijn cliënten soms hele kwetsbare functies, waardoor ze niet zo gemakkelijk naar de kroeg gaan om contacten te leggen. Zo heb ik wel eens een rechter in het bestand gehad, die zich in een kleine gemeenschap beweegt en het zich niet kan permitteren om op dat gebied een naam te krijgen."

Schiks nuanceert haar verhaal onmiddellijk. In het bestand van Partner Consult zitten ook vrouwen met bijvoorbeeld een MBO-opleiding, die door bijscholing of werker-variant "een manier van denken en handelen hebben ontwikkeld, die toch daarin past." Naar dergelijke vrouwen is bovendien veel vraag, want nogal wat academisch geschoelde mannen zoeken een partner met net iets minder opleiding.

"Die vinden het bedreigend als een vrouw hun eigen niveau heeft. Het omgekeerde komt helemaal níét voor. Vrouwen die zelf een goede opleiding hebben, zoeken een gelijkwaardige partner of iemand met méér opleiding. Het gaat in feite om een sociologisch verschijnsel, dat wij in ons bestand weerspiegeld zien. Dat betekent dat er voor vrouwen met een hoge opleiding ontzettend weinig mogelijkheden bestaan om een partner te vinden. In de leeftijdscategorie tussen de dertig en veertig jaar is ons bestand nog redelijk evenwichtig opgebouwd. Maar vanaf vijfenveertig jaar begint het echt scheef te groeien en zijn de vrouwen flink in de meerderheid. Daar komt nog bij dat mannen vaak jongere vrouwen meekrijgen, terwijl dat andersom nauwelijks voorkomt."

Voor de moeilijk te bemiddelen oudere vrouwen moet Schiks veelal extra activiteiten ondernemen. Ze reageert bijvoorbeeld structureel op advertenties in bladen als NRC of Volkskrant of adverteert daarin namens haar cliënten. Ze noemt zichzelf "een enorme zeef, want wie geen serieuze bedoelingen heeft, zal zijn of haar identiteit niet gauw aan een relatiebureau prijsgeven".

Het hoofdkantoor van Partner Consult is gevestigd in een rijtjeshuis van een rustige Heerlense wijk. In het kamertje waar Schiks haar cliënten ontvangt staat een fraaie bos bloemen, als dank voor een geslaagde bemiddeling.

"Ik heb dat stel gevraagd of ze hun vrienden vertellen, hoe ze elkaar hebben ontmoet. Nee dus! Mensen ervaren het toch als een falen, wanneer ze hier komen. Positieve verhalen komen daardoor bijna nooit in de publiciteit."

Commerciële relatiebemiddeling kampt met het taboe, dat veel mensen ervan weerhoudt op deze 'onsympathieke' manier een partner te zoeken. De branche heeft bovendien een wat schimmig imago, dankzij malafide ondernemingen die onvermijdelijk op deze markt lijken te opereren. Ter bescherming van de consument werd in

1970 de Raad van Toezicht op dienstverlening bij relatievorming ingesteld. Bemiddelingsbureau's die door dit orgaan worden erkend, moeten aan strikte voorwaarden voldoen, onder andere voor wat betreft administratie en financieel beheer. Consulenten van dergelijke bureau's moeten een speciale vakopleiding volgen en zijn bovendien gebonden aan een geheimhoudingsplicht. Een Geschillencommissie beoordeelt klachten: uitspraken zijn voor cliënt en bureau bindend.

Vandaag beslist de Raad van Toezicht of Partner Consult -dat inmiddels anderhalf jaar bestaat- zal worden erkend. Marja Schiks weet "vrijwel zeker" dat die beslissing positief uitvalt.

De kwestie rond erkenning ligt blijkbaar heel gevoelig. De eveneens in Observant adverterende en wél erkende stichting Mens & Relatie wilde niet eveneens voor dit artikel worden geïnterviewd, om elke schijn te vermijden dat men zou samenwerken met een niet erkend bureau. Directeur Kuilman van de Raad van Toezicht bevestigt overigens dat Partner Consult reële kans maakt erkend te worden: "anders zou de aanvraag niet op de agenda van de raadsvergadering staan."

De Raad van Toezicht heeft inmiddels veertien relatiebureau's erkend. Samen beheren zij driehondervijfentwintig kantoren in Nederland. Partner Consult behoort met vijf vestigingen -in Heerlen, Nijmegen, Etten Leur, Den Bosch en Eindhoven- tot de kleinere organisaties.

Liefde vinden via Partner Consult is niet goedkoop. Inschrijfgeld: 225 gulden. Bemiddelingskosten: 1400 gulden. Voor dat bedrag garandeert het bureau tenminste zes ontmoetingen gedurende de contractuele periode van dertien maanden. Kosten van persoonlijke advertenties moeten extra worden betaald. Voor minder kan het niet, zegt Schiks. Gezien haar doelgroep kan ze niet volstaan met advertenties in de regionale pers, advertenties in NRC of Volkskrant zijn relatief duur. Het bemiddelingspercentage van Partner Consult -nu nog eenenzestig procent- moet na de opbouwfase stijgen tot zeventig procent. Schiks benadrukt dat het daarbij gaat om de makkelijk te helpen groep. Voor moeilijke cliënten bestaat de mogelijkheid een bijzondere overeenkomst af te sluiten: zij betalen wél inschrijfgeld, maar pas (een deel van de) bemiddelingskosten als echt een ontmoeting plaatsvindt.

De meeste mensen hebben volgens Schiks helemaal geen moeite om zichzelf bij de inschrijving bloot te geven. Ze krijgen vragen voorgelegd over geestelijke en lichamelijke gezondheid, alcohol- en drugsgebruik, rookgedrag, hobby's en interesses, burgerlijke staat, karakter, politieke kleur en waarden en normen met betrekking tot relaties. Er wordt ook gevraagd hoe ze tegen een partner met een andere huidskleur aankijken.

Schiks: "Als mensen op dat terrein een voorkeur hebben, wijs ik erop dat ze misschien wel een hoop leuke contacten mislopen. Maar verder ga ik ze niet betutelen. In wezen hebben mensen gewoon wensen, en het is niet aan mij om te zeggen dat hun wensen belachelijk zijn. Overigens vindt bijna niemand die huidskleur belangrijk, als de toekomstige partner maar eenzelfde culturele opvatting heeft." Wanneer Schiks denkt dat twee cliënten bij elkaar passen, maakt ze een anoniem partnervoorstel. Als beide partijen met dit voorstel accoord gaan, worden naam, adres, telefoonnummer en eventueel foto's uitgewisseld. Dan neemt -vrijwel altijd- de man contact op met de veelbelovende vrouwelijke kandidaat. Soms geeft Schiks nog tips mee voor zo'n eerste ontmoeting:

"Er zijn mensen die in zo'n situatie een soort interview afnemen, wat voor de tegenpartij heel bedreigend kan zijn. Het valt me tóch op dat er veel mensen zijn -meer mannen dan vrouwen- met onvoldoende sociale vaardigheden. Ik heb er zelfs wel eens over gedacht om cursussen op dat gebied te organiseren."

In principe zijn de cliënten echter na de eerste ontmoeting aan elkaar overgeleverd. Schiks: "Ik neem niemand bij de hand en ik overschat mijn beroep ook niet. Ik kan gegevens selecteren en daarmee bepaalde combinaties maken. Maar aangezien ik geen telepatische gaven heb, kan ik nooit inschatten of het tussen twee mensen klikt."

Emely Nobis